

MOŠČANSKA SKUPNOST

1. SEPTEMBER 1963, LETO IV., ŠTEVILKA 10

NOV REŽIM UPRAVLJANJA Z GOZDOVI V NAŠI OBČINI

Intenzivno gozdarjenje doslej
ni bilo mogoče zaradi
razdrobljenosti gozdov

Največ gozda v naši občini
je na vzhodu, kjer ravninski
svet prehaja v hribovitejšega.
Gozdnih površin v občini Mo-
ste-Polje je 8.054 ha ali 53 %
celotne površine. Ta podatek
nas opominja, da tudi gozdar-
stvo, čeprav danes še ni iz-
koriščeno, lahko v prihodnosti

predstavlja pomemben činitelj
v našem gospodarstvu. Potre-
be po lesu v prvotni predelavi,
posebno pa v razširjenih in
novih kapacitetah celulozne in
papirne industrije so vedno
večje.

● NADALJ. NA 10. STRANI

ŽIVILSKI KOMBINAT ŽITO GRADI OB ŠMARTIN-
SKI CESTI NOVO PEKARNO KATERE ZMOGLJI-
VOST BO 40.000 KG KRUHA DNEVNO. S TEM BODO
ZADOVOLJENE VSE POTREBE MESTA LJUBLJA-
NE. VZPOREDNO Z GRADNJO, KI HITRO NAPRE-
DUJE, V SAMEM OBJEKTU ŽE MONTIRAJO STRO-
JE. POLEG BODOČE PEKARNE ŽE S POLNO KA-
PACITETO DELA OBRAT, KI MESEČNO PROIZVE-
DE 300 TON TESTENIN. V PRIHODNJE BO KOM-
BINAT NA TEM OBMOČJU ZGRADIL SE VELIKO
SKLADIŠČE IN SILOS. ŽIVILSKI KOMBINAT SODI
V OKVIR ŠIRŠEGA NAČRTA, KI NAJ BI ZAGO-
TOVIL ORGANSKO RAST CELOTNEMU MESTU IN
PO KATEREM NAJ BI V PRIHODNJIH LETIH V
MOSTAH ZRASLA INDUSTRIJA, KI BO ZAPOSLO-
VALA Približno 15.000 DELAVCEV.

KONFLIKT NA PREŽGANJU

GLOBOKE KÖRENINE ODPORA PREŽGANJSKIH OBČANOV ZOPER REORGANIZACIJO
ŠOLSTVA V NJIHOVEM KRAJU. STRAN 4 IN 7

Klub gospodarstvenikov!

Komunisti gospodarstveniki
v občini Ljubljana Moste-Polje
so dali iniciativo za ustanovi-
tev kluba gospodarstvenikov
občine. Člani tega kluba naj bi
bili vsi vodilni in strokovni
delavci, ki bi s svojim zna-
njem čim več prispevali h kva-
litetnemu in ažurnemu reševa-
nju gospodarske problematike.

V klubu naj bi delovale sek-
cije, ki bi združevale gospo-
darstvenike po specializaciji.
Za zdaj so predvidene sekcije
za organizacijo in vodenje, te-
hnična, ekonomsko-komercial-
na, kadrovska-socialna in
pravno-upravna sekcija.

Na aktivu komunistov je
prevladovalo mnenje, da bi
morala biti osnovna celica

klubskega življenja v aktivih
gospodarstvenikov po delovnih
organizacijah.

Naloga kluba bo med dru-
gim tudi organizacija razprav
in predavanj kot ene od po-
membnih oblik sodelovanja pri
razčiščevanju konceptov gospo-
darskega razvoja komune, po-
sameznih gospodarskih panog,
delovnih organizacij in posa-
meznih služb.

Posebni iniciativni odbor
ima nalogo sklicati do konca
septembra občni zbor kluba, na
katerem bosta sprejeta statut
in program ter izvoljeno klub-
sko vodstvo.

KOLIKO SO PLAČANI SLOVANOVCI

GOVORICE IN DEJSTVA O »MOŠČANSKIH PLAČANCIH«

STRAN 10

POMOČ NAŠE OBČINE SKOPJU IN SR MAKEDONIJI

23. avgusta je izpred centralnih obratov podjetja Gradis krenila proti Skopju kolona težkih tovornjakov. Kolono, ki je peljala 100 ton raznega gradbenega materiala, je spremljala ekipa 40 delavcev. To so najboljši gradbeni strokovnjaki, ki bodo skupaj s koooperanti Edilitom, Tehniko, Jelovico in Marlesom pripravili betonske podstavke za montažne hišice v porušenem Skopju. Temu transportu bo v prihodnje sledil vsakih pet dni podoben konvoj.

PRI GRADITELJU NAD 250.000 DINARJEV

Iz tajništva gradbenga podjetja Graditelj so nam sporočili da je prispevek enodnevnega zasluga delavcev za pomoč Skopju znesel nad 250.000 dinarjev, torej 80.000 dinarjev več, kot so prvotno predvidevali. Za tako majhno podjetje s 170 delavci zelo pohvalno!

POMOČ ZIME VEČJA KOT SMO PRIČAKOVALI

Kolektiv »Zime« je za Skopje prispeval precej večjo pomoč kot smo natisnili v naši posebni številki: — daroval je namreč tapetniško žimo za žimnice v vrednosti 500.000 din in enodnevni zaslužek v vrednosti 500.000 dinarjev. Krvodajalski akciji se je odzvalo 92 oseb, kar je skoraj polovico kolektiva.

AKCIJA RK OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE

DOSLEJ 1,639.512 DIN

Občinski odbor RK Moste-Polje je doslej v osnovnih organizacijah RK, društvih in ustanovah na območju naše občine zbral denarni prispevek v višini 1.639.512 dinarjev. Posamezne terenske organizacije RK, ustanove in društva so darovala takole:

RK Moste-Vodmat 299.765 din, RK Kodeljevo 247.590, RK Jarše 152.050, RK Polje 190.305, RK Zalog 137.200, RK Sostro 147.480, RK Zadobrova 67.300, RK Štepanja vas 51.832, RK Hrušica 67.450, RK Bizovik 45.600, RK Dolško 24.860, RK in SZDL Lipoglav 20.100, Galsko društvo Lipoglav 5.000, KO SZDL Besnica 5.000, KO SZDL Zalog 40.000, Sind. združ. org. Moste 25.660, KO SZDL Javor 20.250, Krajevna org. ZVVI Zadvor-Dobrunje

10.000, NK Slovan 12.250, Društvo upokojencev podružnice Moste 25.000, Učitelstvo osn. šole Jarše 13.500, Sostanovalci pok. Steiner Jožice 1.600, Podmladkarji RK iz osn. šole Jarše Zajc Janez in Marjan 29.307.

O KONČNI VREDNOSTI POMOČI, KI SO JO ZBRALI MOŠČANSKI KOLEKTIVI, ZAL SE NE MOREMO POROČATI. PRVIČ ZATO, KER ORGANIZACIJA ZBIRANJA POMOČI SE ZMEROM TRAJA, DRUGIČ PA ZATO, KER STA NA POZIV OBČINSKEGA ODBORA ZA POMOČ SR MAKEDONIJI POSLALI DO ZDAJ TOČNEJŠE POROČILO SAMO DVE USTANOV: ZAVOD ZA SOCIALNO DELO IN MINERAL. KONČNI REZULTATI TOREJ PRIHODNJIČ.

AKTUALNO

Statuti
in 42-urni
delavnik

Dne 23. avgusta so se sestali predsedniki komisij sindikalnega sveta naše občine. Tema sestanka: priprave za občne zbornice strokovnih sindikatov, pregled opravljenega dela pri izdelavi statuten delovnih organizacij in priprave za skrajšanje delovnega časa.

Večina vodstev sindikalnih podružnic je še dopustniško razpoložena. Potemtakem je popolnoma razumljivo, da so se priprave za strokovne občne zbornice in občni zbor ObSS precej zavlekle. Zato bo sedaj treba kar se da pohiteti in zamujeno nadomestiti. Kakovost dela pa pri tem ne bi smela trpeti.

Udeleženci so sklenili, da bodo strokovni občni zbori septembra, občni zbor ObSS pa oktobra meseca letos.

Kako pa kaj statuti v naši občini? Nič kaj prida! Teže ali osnutke imajo v okviru 20 delovnih organizacij. Kaj mislijo v ostalih — mogoče tudi nič —, je veliko vprašanje. Čas beži in vse kaže, da se bo marsikje ponovila stara praksa, ko vse stvari delajo zadnji hip. Kje so vzroki, je težko reči. Vsaj za sedaj. Verjetno bo slika jasnejša, ko bo ObSS organiziral širše posvetovanje s predsedniki sindikalnih podružnic in s predsedniki komisij za sestavo statuten. Posvetovanje bo septembra meseca.

Skrajšanje delovnega časa je predmet vsakdanjih pogovorov med ljudmi, so ugotovili udeleženci. Ti razgovori pa za zdaj še nimajo uradnega značaja. Odgovorni delavci dostikrat kar ad hoc izjavljajo, da so v njihovih kolektivih možnosti za skrajšanje delovnega časa ali pa jih ni. O analizah gospodarskega položaja posameznih kolektivov in o ukrepih, ki bi jih bilo treba podvzeti, ni da bi govorili.

42-urni delovnik ni več samo ustavno določilo, ampak je že postala stvarnost v razmišljanju naših delovnih ljudi. Zato so predsedniki komisij sklenili takoj začeti z akcijo za temeljite priprave za skrajšanje delovnega časa.

P. M.

NOVE JARŠE 154.000 DIN
ZA SKOPJE

Terenska organizacija RK Nove Jarše je dokaj uspešno zaključila nabiralno akcijo za Skopje. Denarna sredstva so se od prvotnih 76.000 din povečala na 154.000 din; razen tega so zbrali nekaj parov čevljev in prijavilo se je 14 krvodajalcev. Po posameznih ulicah so bili nabrani tle zneski: Rožičeva in Cilenškova skupaj 40.000, Kajuhova 39.100, Koška 20.770, Križna 12.800, Koroška 9.740, Vzajemna 8.000, Slovenska in Stražarjeva 4.530, ter Avsecova 300 dinarjev. Od tega je tov. Babič iz Kajuheve ulice sam prispeval 5.000 dinarjev, po 2.000 dinarjev je darovalo 8, po 1.000 dinarjev pa 30 prebivalcev. Akcija je torej vsekakor uspela.

KOLEKTIV TEOL-OLJARNE je prispeval za pomoč Skopju znesek 2.800.000.— Sodeloval je tudi s precejšnjim številom članov pri krvodajalski akciji.

M. L.

Kaj bi še storili zanje!

PEDAGOGI IZ POLJA SO PREVZELI DESETDNEVNO SKRB ZA VZGOJO EVAKUIRANIH OTROK

Ne bodo pozabili dneva, ko so jim naenkrat umrli oče, mati, bratje in sestre, vsi njihovi. Ne bodo mogli pozabiti, da je umrlo njihovo mesto. Želimo pa, da izgine groza trenutka, ki jih je tako usodno zresnil, kot to stori samo še vojna. Oboje je enako nepojmljivo in nepotrebno, hudobno in ponižujoče: če človek uničuje človeka ali če se zahoče zemlji, da bi stresla s sebe in pokopala pod seboj tiste, ki jih je rodila.

Od prvega trenutka jim zagotavljamo, da bodo dobili lepše mesto. Dajemo jim in razkazujemo jim svoje, da bi jih navdušili, da bi začeli upati, da bi nam verjeli. Bolj ko rase naša skupna skrb, hitreje in lažje otroci pozabljajo tisto jutro.

Učitelji se vračajo z dopustov, prilagajajo kovčke, se predstavijo in že skušajo dati vsakemu od teh otrok več, kot so morda leta prej komu v šoli. K armadi tistim prvim požr-

tvovalnim ljudem v Skopju so se zdaj pridružili neimenovani vzgojitelji, zdravniki in medicinske sestre, ki jih pregledujejo, brivci, ki jih strižejo, kuharice, ki jim kuhajo, neznani tovariši in tovarišice, ki odpirajo vrata skladišč, prinašajo obleko, žoge in igračke in vsi delajo sporazumno, zarotniško ljubo in skrivnostno za te otroke.

Ko sem govorila s tov. Plešničarjevo, učiteljico s šole Ketteja in Murna, ki je od 10. do 19. avgusta bila pedagoški vodja v tehnični srednji šoli, kjer je imela nadzor nad 90 skopskimi otroki občine Moste-Polje, sem se zavedala, da je skupnost dobra in plemenita, ker ima mnogo takih požrtvovalnih ljudi.

Najmlajši deklici je v domu 6 let, najstarejšim je 16 let. Bila sem tam, ko je odhajalo 25 otrok s končano osemletko. Hoteli so vedeti kam, in eden je kar naprej govoril, da bi želel v šolo na Bled. Pomislila sem,

da bi si naši otroci, če bi se jim zgodilo to, kar se je tem, kje v Skopju želeli v Ohrid. Skopski in ljubljanski otroci vedo, kje je lepo, oboji poznajo svojo domovino od Karavank do Ohrida. Skopski otroci si zdaj ogledujejo Ljubljano. Vse je lepo, zanimivo in čudovito, a so vendar to zelo krute počitnice. Tega tako ne občutijo, to pa je tudi namen. Zvečer si navijejo magnetofon, poskušajo zaplesati. Ogledujejo si filme in se nad Kekcem navdušujejo prav tako kot naši otroci. Ze prisluškujejo, če se vzgojitelji med seboj pogovarjajo in tudi že razumejo. Jezik sploh ni ovira!

Otroci so razdeljeni na 8 čet. V vsaki je 15 otrok in vodi jo vzgojitelj. Vsak dan je ena četa dežurna; ta tega dne ne zapusti doma. Z dežurnim vzgojiteljem prinaša hrano, jo deli in potem pospravlja.

Delo v domu je organizirano. Ustanovili so že domsko skupnost, kjer je iz vsake čete za-

stopan po en otrok in izvolili so si tudi svojega predstavnika domske skupnosti. Začeli so ustanavljati krožke za namizni tenis, likovni krožek, imajo plesne vaje in dramski krožek. V soboto so priredili »Pokaži, kaj znaš«.

Vstajajo ob 7. uri, toda dnevni red se prilagaja razpoloženju in vremenu: lepi dnevi so namenjeni obiskom mesta. Peljali jih bodo tudi k Urhu in na Pugled in jih kak dan zadržali v zavetišču na Gmajni.

V Skopju zemlja še podrhtava, toda ljudje tam se je ne boje več. Kdor je pokopal svoje drage, tudi ne utegne zgolj žalovati, ker je ostala podvojena skrb za ostale.

Tako je bilo tudi na sestanku, kjer so se dogovarjali o programu dela z otroki med 21. in 31. avgustom, ko bo imela pedagoško vodstvo šola Polje, nenehno slišati: »Kaj bi še stotilli za te otroke!«

A in B plan in še marsikaj

DELO IN NAČRTI KOLEKTIVA MOŠČANSKIH GLASBENIH PEDAGOGOVI

KONEC JULIA JE BILO V MOŠČANSKI GLASBENI SOLI SE VSE ŽIVO. OD 12 STALNIH PEDAGOGOVI — POLEG NJIH DELA NA SOLI SE 23 HONORARNIH — JE IMEL VSAK SE KAKO DELO: V ENI SOBI SO UREJALI KNJIŽNICO, V DRUGI PREGLEDOVALI INSTRUMENTE, V PISARNI DELO SPLOH NE PRENEHA, V ENI IZMED UČILNIC JE DELALA KOMISIJA ZA STATISTIKO, V DRUGI PA JE ZASEDALA KOMISIJA ZA PRAVILNIKE. TU SMO POVPRASALI TOVARIŠICO DRAGO SVETINOVNO, KLAVIRSKO PEDAGOGINJO NA TEJ SOLI IN ČLANICO UPRAVNEGA ODBORA TER SOLSKEGA SVETA. NAJ NAM KAJ POVE O NOTRANJEM ŽIVLJENJU IN NAČRTIH ZA DELO V NJIHOVI USTANOVI.

— Zadnje čase je precej slišati o reformi glasbenega šolstva. Kako daleč ste z njo na vaši šoli?

Kompleks vprašanj o reformi glasbenega šolstva ni nov in smo že v prejšnjih letih storili marsikaj, da bi čim bolj približali glasbo našemu delovnemu človeku. O tem je vaš list že nekajkrat tudi pisal in bi teh dejstev ne ponavljala. Seveda pa glasbeno šolstvo in vzgoja še vedno nista urejena in prav tu želimo na jesen pošteno poprijeti. Gre za sistematično reorganizacijo navznoter in navzven.

Navznoter se bo odražala reforma našega dela v čim večjem približevanju naše glasbene šole razmeram in potrebam na terenu. Zato bomo izboljšali in razširili učni načrt v smeri tako imenovanega A in B plana, kar so začeli — uspešno — izvajati že v mariborskem glasbenem centru, na jesen pa bodo s takim delom pričeli tudi v ljubljanskem glasbenem zavodu. Gre za tole: A plan predstavlja izrazito zahtevno strokovno vzgojo učencev predvsem na klasičnih instrumentih; teh se mora otrok lotiti že zgodaj, če hoče dandanašnji doseči vidnejše

uspehe. Da potrebujemo tudi visoko sposobne glasbenike, o tem najbrž ni treba posebej govoriti. B plan pa predvsem bogati mladega človeka, ga vzgaja kot konsumenta glasbenih umetnin, ga nauči vrednotiti glasbo in spodbuja k sodelovanju pri ljudskoprosvetnem in kulturnem delovanju, torej ga tako ali drugače aktivizira. Seveda nikakor ni tolmačiti A in B plana kot tako dvotirnost: prvi da bi bil za nadarjene, drugi za nenadarjene. Sodobna psihologija je namreč ugotovila, da je odstotek nemuzikalnih otrok morda le tolikšen, kot je odstotek defektnih otrok

in da torej lahko govorimo le o večji ali manjši razvitosti muzikalnosti. Vedno bodo torej obstajale možnosti prestopanja učencev iz enega v drug plan. Seveda bo prehod iz B v A plan težji — toda prav na ta prehod kaže najbolj računati. Možnosti prehajanja po letnikih bodo neomejene, ker bi tako marsikak učenec še vedno lahko toliko dosegel, da bi zanj odpadlo dostikrat pereče vprašanje ob kopcu osnovnega šolanja: Kam sedaj? Potreba po poklicnih glasbenikih, posebej po pedagogih, pa so še vedno zelo velike, saj opravlja v SRS ta poklic še 77% nekvalificiranih moči.

Tako navznoter. Navzven pa bomo poleg že tradicionalnih nastopov naših učencev po tovarnah in na najrazličnejših prireditvah predvsem težili, da se bodo naši pedagogi vključili tudi v delo na osnovnih šolah, in sicer predvsem z dobro pripravljenimi nastopi o naših in tujih glasbenikih, kar bi seve-

da podprli s skladbami, ki bi jih izvajali naši učenci (ali pedagogi sami) na instrumentih, za katere so pisani. Z Orffovim intstrumentarijem bomo skušali prodreti preko vzgojnovarstvenih ustanov tudi med predšolske otroke; rešiti pa je še vprašanje nabave instrumentov, posebno na osnovnih šolah.

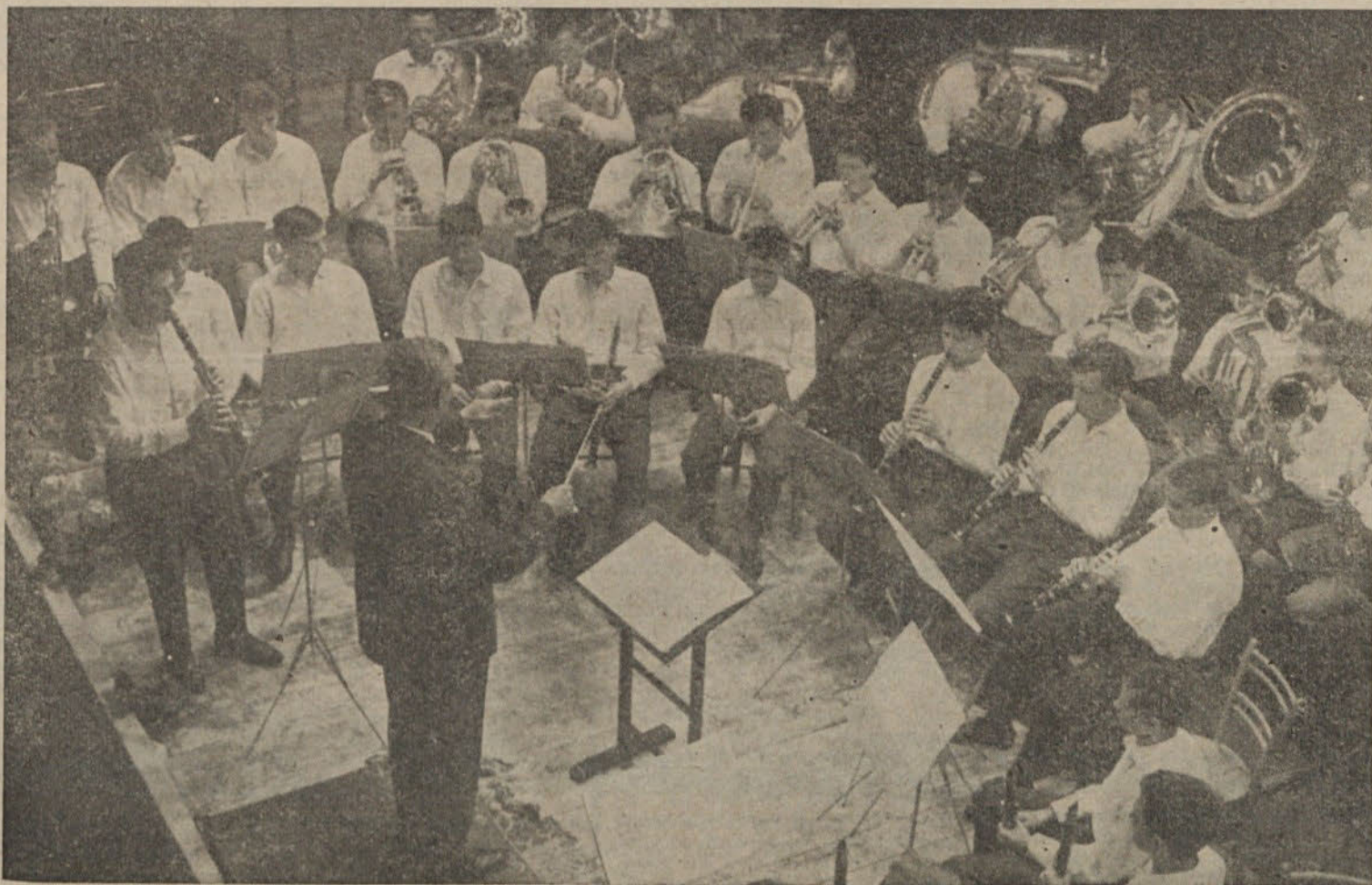
— Vi ste tudi članica komisije za pravilnike na vaši šoli. Kaj vse ste že do sedaj storili in kaj imate še v načrtu?

Naša komisija je letos pripravila izboljšani pravilnik o delitvi dohodka — seda je že sprejet —, v katerem smo dali največjega poudarka na oceno dela. Zato smo pri stalnem delu dohodka upoštevali delovno mesto, delovne izkušnje, teoretično izobrazbo in povečani obseg dela pa kvaliteto pouka, pedagogov odnos do učencev, doseženi uspeh, organizacijo javnih in internih nastopov ter proslav in gostovanje, strokovno pomoč kolegom z vzornimi nastopi ter razpravami in predavanji, pedagogov delež k izboljšanju dela na šoli, sodelovanje z drugimi šolami in zavodi ter organizacijami in končno dejavnost za afirmacijo šole (predvsem publicistika).

Komisija je tudi izdelala osnutek pravilnika o oblikovanju in delitvi dohodkov, da bi kolektiv čim gospodarnejše rabil svoja sredstva; dalje osnutek pravilnika o delovnih razmerjih na šoli, ki se v njem urejajo pravice in obveznosti med člani kolektiva in ustanovo; ter osnutek pravilnika o sestavi in delu upravnega odbora šole, v katerem je razmejeno delo med kolektivom, odborom in svetom in direktorjem. Te osnutke bo komisija predložila kolektivu v obravnavo in sprejetje ter svetu šole v potrditev. Čaka pa nas še veliko delo: statut šole! Lotiti se ga nameravamo takoj jeseni, da bo lahko takrat delo na šoli vsestransko steklo.

Tovarišici Svetinovi prav je pa hvala za odgovore. Reorganizacija nekega dela ni lahka. V tem primeru pa gre še za kompleks vprašanj, ki se tičejo tako mladine kot odraslih, predvsem pa tudi reformiranega dela glasbenih pedagogov, ki naj kar največ upoštevajo vedno nova ali poglobljena psihološka, pedagoška, metodna in estetska raziskovanja ter dognanja. In ob uresničevanju teh zahtev bodo lažje uresničljive tudi nove zahteve po fonoteki, arhivu, knjižnici itn. V vsem tem želimo glasbeni šoli v prihodnosti kar največ uspehov.

A M

Tretja najboljša godba na pihala

Konec junija je bilo v Križankah I. tekmovanje pihalnih orkestrrov Slovenije. Pobudo zanj je dala in izvedbo je organizirala republiška zveza Svoboda in kulturno-prosvetnih društev SRS. Na tem tekmovanju je v prvi težavnostni stopnji nastopila tudi mladinska godba na pihala glasbene šole Moste pod vodstvom Rudolfa Stariča. Ocenjevalna komisija ji je prisodila TRETJE MESTO (prvo mesto je zasedla godba iz Trbovelj, drugega pa godba iz Raven). K temu lepemu uspehu velja samo čestitati, želeč da bi mladinski godbi bilo to še spodbuda za nadaljnje delo.

MOŠČANSKA SKUPNOST TE VABI K SODELOVANJU! O VSEH PROBLEMIH, S KATERIMI SE SREČUJEŠ NA SVOJEM DELOVNEM MESTU ALI NA TERENU NAM PIŠI NA NASLOV MSK, OB LJUBLJANICI 42. LAHKO PA NAM TUDI TELEFONIRAŠ IN SICER VSAK PETEK OD 11. DO 13. URE NA TELEFON 37-990.

Klicaj, ki ga bomo odslej vsak mesec posvetili kratki, kritični obravnavi aktualnega problema, naj tokrat velja občenemu zboru občinskega društva upokojujencev.

Kakor poročamo na drugem mestu, so imeli tudi moščanski upokojujenci svoj občni zbor in so ob tej priložnosti poslali vabila predstavnikom domačih vseh družbenopolitičnih organizacij v naši občini. Toda — nihče od povabljenih se njihovega občnega zbora ni udeležil. Verjamemo seveda, da je bil marsikateri od povabljenih predstavnikov prezaposlen in da ni utegnil priti med upokojujence v dvorani ob Ljubljani; verjamemo tudi, da se je katero od vabil izgubilo v kopici administrativnih papirjev, preden je prišlo naslovljencu v roke; toda problem zaradi tega ni čisto nič manjši — zlasti še ne zato, ker ne mislimo obsojati posameznikov in družbenopolitičnih organizacij, ampak je naš namen opozoriti

predvsem na nič kaj razveseljiv simptom našega družbenega razvoja.

Izbojevali smo proletarsko revolucijo in namesto navidezne meščanske enakopravnosti vzpostavili dejansko enakost ljudi v konkretnem družbenem življenju, namesto razrednih puhlic o človekoljubju in usmiljenju smo postavili temelj brezrazredni, delovni moral, ki človeka vrednoti po njegovem aktivnem odnosu do družbe. Toda pri tem neredko pozabljamo na humani odnos do ljudi, ki so svoje delo v družbi že opravili in so samo še člani društva upokojujencev. Sklenili smo izboljšati svet in se lotiti predvsem gospodarske rasti, ki je temelj za vsakršni človeški napredek, toda medtem ko se v svojem humanizmu ženemo za višjo proizvodnjo, včasih skoraj tehnokratsko pozabljamo na človeka, ki je dal stroju slovo in nič več ne proizvaja.

Zavedamo se, da so podobni

paradoksi nujnost našega hitrega družbenega razvoja, vendar se nam zdi, da še pravočasno nanje tudi opozorimo — zlasti še, ker se pojavljajo dokaj vztrajno in tudi v drugačnih oblikah.

KONFLIKT NA PREŽGANJU

Globoke korenine odpora prežganjskih občanov zoper reorganizacijo šolstva v njihovem kraju

V NEDELJO 30. JULIJA OB 9. URI DOPOLDNE JE BIL V OSNOVNI ŠOLI NA PREŽGANJU SESTANEK, NA KATEREM NAJ BI SE PREDSTAVNIKI OBČINSKEGA ODBORA ZA DRUŽBENE SLUŽBE, PROSVETNI DELAVCI IN OBČANI IZ PREŽGANJA SPORAZUMELI, KAKO BI NJIHOVIM IN OKOLIŠKIM OTROKOM ZAGOTOVILI CIM UDOBNEJŠE IN POPOLNEJŠE ŠOLANJE. LETO DNI PREJ SO V HRIBU NAD BESNICO ODPRLI SPLOŠNO IN ZOBNO AMBULANTO, S ČEMER SO PREŽGANJE POSTALE ENA REDKIH HRIBOVSKIH VASI Z ZOBARSKIM STOLOM, VENDAR K OTVORITVI NI BILO SKORAJ NOBENEGA DOMAČINA; TOKRAT PA SO SE PROTI PRIČAKOVANJU ZBRALI DOMALA VSI. PRIŠLI SO TUDI TISTI, KI NIMAJO SOLOOBVEZNIH OTROK, TAKO DA JE BIL MALI RAZRED OSNOVNE ŠOLE NA PREŽGANJU NABITO POLN. TODA KAKOR JE BIL NEPRIČAKOVAN OBISK, TAKO JE BIL ZA MARIKOGA NEPRIČAKOVAN TUDI REZULTAT SESTANKA: PREDLOG, DA BI UKINILI ZASTARELO ŠOLO NA PREŽGANJU IN POSKRBELI ZA POPOLNEJŠE ŠOLANJE PREŽGANJSKIH OTROK V BESNICI OZIROMA V POLJU, SOPREŽGANJČANI SKORAJ ENOGLASNO ZAVRNILI. TUDI NISO HOTELI NIČ SLIŠATI O TEM, DA BI SE VSAJ OTROCI IZ VIŠJIH RAZREDOV, KI ZAHTEVAJO TEHNIČNI POUK ITN. VOZILI V ŠOLO V POLJE. Z ENO BESEDO: SESTANEK JE TRAJAL POLNE 3 URE, TODA PREŽGANJČANI NISO POPUSTILI; NASPROTNO, SOGLASNO SO SKLENILI, DA BODO SVOJEGA OBČINSKEGA ODBORNIKA ANTONA BIRKA RAZREŠILI NJEGOVE DOLŽNOSTI, KAKOR HITRO BO V OBČINSKI SKUPŠČINI GLASOVAL ZA KATERIKOLI OD OMENJENIH PREDLOGOV. ŠOLA NA PREŽGANJU JE NJIHOVA IN BO NJIHOVA TUDI OSTALA.

Toda začnimo od začetka, s prvimi ukrepi o reorganizaciji našega šolstva, ki so nazadnje pripeljali do burnega sestanka na Prežganju.

PAMETNI ARGUMENTI ZA UKINITEV

Reorganizacija našega šolstva traja že dalj časa. Tako je na podlagi zakona o osnovnih šolah in priporočila sveta za šolstvo LRS, ki naj bi zagotovil času primerno šolanje naših otrok, tudi občinski ljudski odbor Ljubljana — Moste-Polje sprejel na seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev 15. marca 1963 odločbo o reorganizaciji mreže osnovnih šol.

Prva točka te odločbe se glasi takole:

Z namenom, da se dvignejo kvaliteta osemletnega obveznega šolanja, administrativno in finančno poslovanje ter kadrovska služba na obstoječih nepopolnih in nižje organiziranih osnovnih šolah, se na območju občine Ljubljana — Moste-Polje reorganizira mrežo osnovnih šol tako, da se nižje organizirane osnovne šole kot podružnice priključijo najbližji razviti šoli.

Temu določili sledi v odločbi spisek priključenih podružnic in osnovnih šol, v katerem je odločeno tudi to, da se k osnovni šoli v Polju priključi med drugimi tudi osnovna šola Prežganje. Toda prvo točko odločbe dopolnjujejo še številne druge, ki skušajo določila konkretizirati. Tako je na primer razvidno, da je komisija za šolstvo ObLO Ljubljana — Moste-Polje za vsako od omenjenih ukinitelj ali priključenih šol izdelala še poseben reorganizacijski načrt oziroma predlog. Po tem konkretnem predlogu naj bi se učenci osnovne šole Prežganje preselili delno na osnovno šolo

Besnica, delno pa na osnovno šolo Polje, točneje: 65 učencev nižjih razredov iz Prežganja in bližnjih vasi v Besnico, 60 učencev višjih razredov pa v Polje. Starejši letniki naj bi se vozili v šolo v Po-

ZALKA ŠKULJ, POSTNA USLUŽBENKA

Ne strinjam se s tem, da bi otroci hodili v Besnico k pouku. Šola na Prežganju je 75 otrokom bližja kot 20, ki so bližje besniški. Tudi pouk v Besnici ni bistveno drugačen, saj sta tako kot na Prežganju tudi v Besnici samo dva učitelja. Upoštevati bi morali tudi to, da bo ta sprememba za starše pomenila nov strošek, saj bodo morali biti otroci lepše in boljše napravljani.

Svojega sina pustim, da bo v višje razrede hodil v Polje, tam se bo res več naučil, razumem pa tudi kmete, ki v besniški šoli ne vidijo rešitve in koraka naprej. Kmetje bi radi otroke zadržali doma na posestvih, saj tako vse sili v mesto. Vedno slišimo in govorimo, da moramo kmetijstvo razvijati. Brez ljudi pa to ne gre.

lje, ki je dolžna organizirati varstveno delo in poleg mlečne malice poskrbeti še za dnevni obrok enolončnice, s Sapovimi avtobusi, z odhodom iz Besnice ob 7. uri zjutraj in z vrnitvijo iz Polja ob 13. uri popoldne.

Tako torej odločba, priporočila in reorganizacijski načrti. Na prvi pogled se zdijo vsa ta določila ne-

kako papirnata, nasilna in nič kaj življenjska, toda odločba je pač odločba — tudi tedaj, kadar stoji za njo tehten preudarek in dober namen. Mnenje predstavnikov ObLO je, da je šolsko poslovanje na Prežganju staro in že zdavnaj ne ustreza svojemu nekdanjemu namenu, kaj šele zahtevam novodobnega šolanja. V zadnjem šolskem letu so na primer v enem samem šolskem prostoru na Prežganju životali kar štirje šolski razredi. Tako je povsem razumljivo, da je lahko še tako prizadeven učitelj posvetil vsakemu otroku samo četrtno časa, ki ga je otrok presedel v šoli, prav tako pa tudi to, da je lahko preselel z njimi samo četrtno učne snovi. Skratka: otroci na Prežganju niso bili deležni tiste vzgoje in izobrazbe, ki bi jo lahko dobili na organizirani šoli, zlasti pa so bili prikrajšani še učenci v višjih razredih, ki se zanje zahteva za marsikateri predmet še predmetnega učitelja. V takih razmerah so bili prežganjski otroci pomanjkljivo izobraženi in so celo kot vajenci v moščanskih tovarnah naleteli na nepremostljive težave, da ne govorimo o tem, kako jih tudi podjetja niso bila niti najmanj vesela. Navadno so morali po osemletnem šolanju na Prežganju, ko so stopili na prag življenja, opravljati še vsakovrstne dopolnilne izpite in so se le stežka zaposlili, oziroma izučili. Njihova pomankljiva izobrazba je na vsakem koraku prihajala do izraza kot njihov osebni in družbeni primanjkljaj. Ukinitelj šole na Prežganju oziroma reorganizacija in prešolanje prežganjskih otrok ni bilo torej papirnata odločba, ampak stvar tehničnega premisleka, človekoljubne skrbi in družbenega napredka.

Toda na sestanku na Prežganju se je kljub temu zataknilo.

TUDI PREŽGANJČANI IMAJO SVOJ PRAV

Sestanka so se udeležili številni občinski družbenopolitični in prosvetni delavci. Med drugimi so v nedeljo 30. julija prišli na Pre-

JOŽE CVETKOVIČ, PREDSEDNIK OBO SZDL

Sklep za šolstvo, ki je sledil razgovoru s predstavniki OBO SZDL in ObS se mi zdi umesten, ker zagovarja najbolj možno varianto. Zavedam se, da je prehod novost, toda večina šol v Sloveniji je podobne probleme že prebrodila. Ta sprememba nedvomno terja zlasti od staršev več razumevanja in — v določeni meri — tudi več materialnih sredstev.

Prebivalci in organizacije bi morale sodelovati s svetom za šolstvo in šolskim odborom, da bi lažje premostile vrsto stranskih problemov, ki jih je sprožila organizacija.

Ta ukrep je samo eden izmed posegov v višinske predele, sledili pa bodo še ukrepi v davčni politiki, sodelovanje v proizvodnji, zlasti v gozdarstvu in kmetijstvu, vključevanje prebivalcev v produkcijo in drugo.

V prihodnjih letih bo tej akciji sledila tudi akcija v predelih Lipoglav in Dolskega, kjer se prebivalci že zdaj zanimajo zanjo.

žganje tudi Marjan Moškrič, sekretar OBO SZDL, Fani Tomičević, načelnik občinskega oddelka za družbene službe, Mira Hladnik, občinski sekretar za šolstvo, Avgust Vižintin, član sveta za šolstvo, Miro Slajpah, pomočnik upravitelja centralne šole v Polju, Janez Rolih, predsednik občinskega sklada za šolstvo, in profesor Mazi, pedagoški svetovalec zavoda za pedagoško službo. Toda niti oni niti dosedanjí prežganjski učitelj Bojan Fertin, ki je med tamkajšnjimi občani zelo priljubljen, niso s predlogom o ukinitvi uspeli. Prežganjčani se niso hoteli ločiti ne od šole ne od svojih otrok. V obrambo so mimo demagoških dokazov, da je šola na Prežganju ustanovljena že leta 1887, da so jo torej dobili od avstro-ogrske monarhije, medtem ko jim jo današnja oblast hoče vzeti, našli tudi nekaj tehtnejših ugovorov. Mednje seveda ne sodi njihova trmoglavost in prestižni odpor do Besnice, ki se je

iz majhnega obcestnega zaselka šele zadnji čas razvila v samostojnejšo vas in da torej »ne more soliti pameti« prežganjski otrokom, kakor tudi ne tistih nekaj glasov, pod vplivom župnika, ki so izražali strah, da bi njihovi otroci s prešolanjem v Polju izgubili še tisto malo spoštovanja do cerkve. Toda kakor so bili tudi ti ugovori po svoje razumljivi, tako je tudi res, da so Prežganjčani zoper ukinitelj svoje šole znali povedati marsikaj umestnega kar reformatorki niso zadostno upoštevali. Njihova želja je, da šola na Prežganju, ki ima dolgoletno tradicijo in stalen dotok učencev, vendarle ne ukinili, temveč rajši popravili in razširili, tako da bi bilo v njej prostora tudi za predmetni pouk in za predmetnega učitelja. Toda razumljivejši je njihov strah za otroke, naj bi po novem hodili do avtomobusne postaje tudi poldrugo uro daleč in pozimi zmrzovali v snegu, kakor tudi njihov občutek materialne ogroženosti: v siromahnejših in migracijskih krajih, kjer kršni so Prežganje, Volavje, Beljevo in vsa bližnja okolica, so otroci dragocena delovna sila, ki jo domačije le stežka pogrešajo. Prežganjčani si torej želijo, da bi bili njihovi otroci čimmanj doma; bojijo se tudi tega, da bi do imeli z zahtevnejšim šolanjem in vsakodnevnim potovanjem njihovih otrok v Polje veliko več izdatkov za obleko, učila itn.

Skratka: Prežganjčani niso pustili in sestanek se je po

IVAN GALE, PREDSEDNIK PODRUŽNICE KO SZDL PREŽGANJE

Strinjam se s tem, da je treba pouk izboljšati. Ne vidim pa pametne rešitve v tem, da naše najmlajše pošiljamo v Besnico. Prvi razredi naj ostanejo na Prežganju. Vsi tisti učenci, ki bodo pokazali veselje in talent pri učenju, pa naj potem obiskujejo boljšo šolo v Polju. Tisti ki se nagibajo in propagirajo šolo v Besnici, ne poznajo razdalj. Nekateri otroci bodo morali hoditi samo do avtobusne postaje, potem pa še 20 km vožnje z avtom. Misliti pa je treba tudi na zimo.

Glavni trg je drag, moščanski še dražji

V sredo 4. 8. se moščanski gospodinj za kilogram fižola in kilogram paradižnika ni samo izplačalo peljati na glavni trg, temveč je celo prihranila 20 dinarjev. Torej je le res, da je naša moščanska tržnica občutno dražja, kot smo slutili. Da je dražja gospodinja tako že vedo; ne dvomim, da vedo tudi prodajalke. Večkrat so nas ob pritožbi, da je dražje kot v mestu, odpravile: »Če računate avtobus, ste pa na istem!« Res je. Če na izgubo časa nisem pomislila in računala le avtobus tja in nazaj, sem dostikrat molčala in kupila. Najbrž so tako premnogokrat storile tudi ostale gospodinj. V sredo pa sem si premislila in temeljito pregledala cene obeh tržnic.

Take so bile: fižol I. vrste v

čine itn. Med desetimi ženami, ki sem jih vprašala na glavnem trgu, pa so kar štiri bile iz Polja. Nisem mogla razumeti, čemu vozijo mimo nas, pa pravijo, da imajo tricikle in jim nekoliko večja razdalja ne predstavlja večjega problema. Bajе so že od nekdanjih navajene voziti na glavni trg. Pravijo tudi, da tam laže, več in skoraj vse prodajo. Vsekakor pa je najzanimivejša izjava, češ da jih moščanske prodajalke niso nič kaj vesele.

»Aha, konkurenca!« se mi je posvetilo.

»Tako je,« so se namuznile. One se res lahko smejejo, imajo svoje prevozno sredstvo, prodajajo laže in več — kaj bi se prerivale tam kjer jim pravijo, da jim odžirajo. Nam pa ni do smeha: ob manjši izbiri

kam teh prodajal ni bati. Primer: paprika je bila v prodajalnah podjetij z zelenjavo in sadjem po 70 din. Prodajalke na stojnicah je niso imele. Breskve pa smo po ogromnih kupih izbirale: po 50 din za kilogram!

IN KAKO JE Z JUS?

Prodajalke trg. podjetij Tehnograd in Sadje-zelenjava so povedale, da še nikdar niso dobile prvorazrednega blaga. Verjamem! Nekdo je celo menil, da pri nas prvorazrednega sadja sploh ni. Kdor pa je bil kdaj v nasadu breskev, videl vrtno jagode, rabutal pri sosedu hruške — ta ve, da tako sadje nekje je! No, toda po JUS tudi II. kvaliteta ni skoraj nič manj zahtevna. Tako

MOSTE-MOSTE

TOVARIŠ UREDNIK

Večkrat se vozim z avtobusom mestnega prometa od moščanske tržnice proti Savskemu naselju ali obratno. Pri železniških zapornicah imajo ti avtobusi postajo. Včasih se jih nabere tudi po več skupaj, toda potnik mora nadaljevati vožnjo le z avtobusom, s katerim se je pripeljal do sem. Če se mu mudi in stopi v avtobus, ki prej odpelje, mora plačati še enkrat. Res da prestopnih kart ni več, toda to ni prestop, temveč nadaljevanje vožnje in ne razumem, zakaj potniki tu izjemoma ne bi mogli nadaljevati vožnje z avtobusom, ki najprej odpelje. Saj potniki niso krivi, če je tam nekaka koordinacijska postaja!

Zgodi pa se tudi, da se potniku mudi. Prestopi na prvi avtobus — odpelje pa drugi ali tretji, stoječ za prvim! Ali je vozni red tako skrivnosten?

Pisma bralcev

In končno še nekaj: Ceste, ki po njih vozijo avtobusi mestnega prometa na progi Moste—Ajdoščina, so vse v redu, le podaljšek Pokopališke od Smartinske do Zal je tak, da je vožnja po njem dostikrat podobna ježi na kameli. Kaj ni nikogar, ki bi poskrbel za teh 100 metrov cestišča?

Milan Prijatelj, Khnova 3, Moste

UREDNIŠTVO JE POSLALO DOPIS PODJETJU LJUBLJANA TRANSPORT IN DOBIL NASLEDNJE POJASNILO:

Vse proge v mestnem prometu imajo začetno in končno postajo; to velja tudi za progi II. in IV., ki se končujeta v Mostah in zato ne moremo spreminjati režima, ki velja na ostalih linijah. Prestopne vozovnice v mestnem prometu ne obstajajo; te bi onemogočile kontrolo, in bi bila s tem tudi omogočena malverzacija s starimi vozovnicami in podobno.

Potniki, ki imajo mesečne vozovnice z določeno relacijo, se lahko poslužujejo predloga, ki ga naveda potnik.

Na vprašanje skrivnosti menimo, da vodstvo mestnega prometa nima nobene namena prikrivati svojega poslovanja. Če pa pride na končni postaji v Mostah do eventualnega nereda, je to vsekakor odvisno od operativnega organa, ki je za te proge odgovoren oziroma na tem mestu res opravljamo razne zamenjave vozil, popravila in podobno, ker ta dela ne moremo ali pa težje opravljamo izven tega sektorja.

Vsekakor je umestna pripomba potnika, ki omenja podaljšek Pokopališke ceste oz. od Smartinske ceste do Zal. Tudi nam je nerazumljivo, da ni mogoče ta del ceste urediti, čeprav smo že mnogokrat intervenirali in prosili občinske organe za popravilo omenjene ceste, saj je to v splošnem interesu, predvsem pa za naše podjetje, ker ima velike stroške na vozilih zaradi slabo vzdrževane ceste.

Tovariško vas pozdravljamo! Direktor potniškega prometa: Branko Gregorin

Mostah 150 din, glavni trg 100 din; rdeča pesa tu 80, tam 50 do 60; krompir 30—35, tam 25 do 30; solata 140 (le ena jo je prodajala po 80 din, ker se ji je mudilo domov), tam 100, 90, 80; paradižnik tu 90—80, tam 50, 60; čebula 80—90, tam 60 (večina po 70—80 din). Paprike kmetice tudi niso prodajale, prodajal pa jo je nekdo iz Srbije ali Makedonije po 50 din, lepo in po lastni izbiri. Prodajal jo je po isti ceni kot njegovi tovariši na glavnem trgu. Pošteno, tovariš! Ohrovt je bil tu po 60, v mestu 60 do 70; kumare za vlaganje 130, v mestu 150 (toda lepše!); zelje — glave 40, v mestu 50; buče 40, tam 30; slive po 100—130 tu, po 90 din v mestu; jajca 36—35, v mestu po 30—34 din.

BLIŽNJE PRODAJALKE NA MOŠČANSKI TRŽNICI PRODAJAJO DRAŽJE

Na moščanski tržnici sem vprašala žene, od kod pripeljejo blago na trg. Bile so iz Vodmatske ulice, s Kodeljevega, z vrta v neposredni bližini tržnice, z vrto v nasproti ob-

kupujemo dražje.

Zakaj pa dražje? So morda obdavčene ali pa izkoriščajo pomanjkanje konkurence?

Zvedela sem, da zato ne plačujejo posebnega davka. Torej:

KAKO JE S KONKURENCO?

Morda bi, če že privatne prodajalke nočejo konkurirati druga drugi, lahko to storil družbeni sektor? Z njim pa je tudi težava, ker dostikrat marsičesa, kar privatnik nudi, družbeni sektor nima. Kvaliteta je pri privatnih prodajalkah največkrat boljša in dovolijo, da si izbereš sam. Glavni trg je založen skoraj vsestransko in ima zadostne količine blaga, moščanska tržnica pa je enolično založena. Na glavnem trgu se lahko pogajaš in tudi uspeš, tu, kjer so vse prodajalke stisnjene ob nekaj mizah, je solidarnost pri cenah neverjetno trdna. Toda tudi tam, kjer bi družbeni sektor lahko konkuriral, je dostikrat ravno nasprotno še dražji. Ne, za zdaj se privatnim prodajal-

se glasi n. pr. za breskve:

»Plodovi breskev iste vrste, trgane z roko, dobro in pravilno razvite, približno enake velikosti, enako zrele in enake barve.« V priročniku o standardih sem našla tudi tretje-razredno kvaliteto; v prodajalnah takih oznak nisem videla, čeprav je med blagom JUS II. kvalitete dostikrat precej takega, kar gospodinja doma odvrže, če se ji znajde v vrečki. Prodajalke res zagotavljajo, da bodo na tisto stereotipno in že obrabljeno prošnjo: »Prosim, samo lepo naberite!« to tudi storile. Ampak to so samo prošnje in obljube, ki jih nihče več resno ne jemlje. V istem priročniku sem tudi brala, da plodovi, ki so oveneli, vlažni, ranjeni in razkopani, ne pridejo niti v oznako JUS III. Kupujemo pa vse, kar dobimo, ker se pač premnogokrat znajdemo pred dejstvom: Vzemimo ali pustimo. Če se odločimo za drugo, si lahko tudi sredi sezone brez sadja. Seveda pa se lahko pelješ tudi v mesto in si izbereš pri privatniku, ki je sicer tudi drag, toda nabereš si vendarle lahko, M. L.

MSK za vsakogar!

Tokrat nekaj besed tudi o Moščanski skupnosti. Kakor je verjetno že vsak bralec sam opazil, mu je to pot prišel naš list v roko v precej spremenjeni obliki. Uredništvo se seveda vse predobro zaveda, da še tako lepa oblika velja bore malo, če je ne spremlja tudi bogata in tehtna vsebina. Tako MSK kakor tudi vsak drug list ne more opravičiti svojega namena, dokler ne posega naravnost v sredo življenja in dokler ni last slehernega občana, ki mu je namenjen. S tem seveda ne mislimo, da list doslej ni imel nikakršnega smotra, dozdeva pa se nam, da je le prevečkrat stal ob strani, da še zdaleč ni načeljal vseh zaostrenih družbenih vprašanj in — predvsem — da je aktiviral vse premalo ljudi. To še posebej velja za obrobnejše predele naše občine, s katerimi list doslej skoraj ni sodeloval, pa tudi oni so bili — sine ira et studio — kaj skromni naši sodelavci. Zato naj hkrati s kritičnimi ugotovitvami zapišemo še povabilo: k sodelovanju vabimo vse naše občane, ki želijo s tiskano besedo aktivno poseči na katerokoli področje našega družbenega življenja. Za vzpodbudo pa samo še kratka pripomba: prispevke seveda honoriramo!

Sonce, voda, zrak in -apetit

77 OTROK PETE IZMENE V POČITNISKEM DOMU OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Dež in sonce sta se lovila po zambratijskem nebu. Mali moščani pa so pridno stali v vrsti in čakali: na kos kruha in jabolko. To je bilo namreč tistega dopoldneva, ko smo jih obiskali, njih dopoldanska malica. Jedli so z velikim tekotom, nekateri le jabolko, večina pa je segla tudi po kruhu.

Obe skledi sta bili v nekaj minutah prazni. Sedem vzgojiteljev je zbralo okrog sebe žive kopice. Odšli so na kopanje — no, ne na kopanje, temveč na ribarjenje. Saj se v oblačnem vremenu ne smejo spuščati v morje, bolje je namakati trnek. Stali so z veliko potrpežljivostjo ob pomolu in čakali, čakali... Nobena riba se ni hotela usmiliti in nagraditi mladih ribičev za potrpežljivost.

»Pa nič zato,« so pravili, »nam bo jutri ribiška sreča bolj naklonjena.«

Vendar vsi niso imeli trnka; pač pa žoge, badminton in karte. Vse to jim je prišlo prav, da so pregnali dopoldne

otožen, z mamico sta zamudila odhod in sta prišla zato v Zambratijo kasneje kot ostali. Razen tega pa je bilo to njegovo prvo srečanje z večjo družino. Mamica ga je pustila prvič samega med tolikimi ljudmi.

Tak je košček dneva med 10. in 12. uro v Zambratiji pri mladih Moščanih. Tak je bil drugi dan letošnje pete izmene. Dan pa se od dneva razlikuje.

Za vseh 77 otrok in njihovo zdravje skrbi medicinska sestra Iva Bracuša. Takole je pripovedovala o svojih varovancih:

»Saj jih še ne poznam dobro. Najprej sem opazila, da zelo, zelo radi jedo. Zjutraj so pojedli vse, do zadnje mrvice, kolikor smo pripravili. Pa ne mislite, da je bilo premalo na mizah. Ne, v primeru s prejšnjo kolonijo je bil to dvojni obrok.«

»In zdravje otrok?«

»Do danes ni bilo treba storiti glede tega ničesar. Tu sem

»Vzgojitelji so zelo vestni. Radi imajo otroke in iščejo pestre oblike za čimprijetnejše življenje v domu. V koloniji je prijetno, vsi se trudimo, da bi bilo vsem kar se dá lepo,« je pripovedoval upravnik oziroma vodja izmene, šolski upravitelj Maks Oblak.

»Kateri vzgojitelj je med otroki najbolj priljubljen?«

Pravega odgovora ni bilo, pokazalo pa se je, da je to študent ekonomije Tine Komar, ki ravna z otroki tako, kot da bi imel deset vzgojiteljskih šol. Vsako leto gre vsaj enkrat kot vzgojitelj v kolonijo. Pozna vse skrivnosti otroških in mladeniških misli. V začetku vsake kolonije malo zaropota, potem pa postane najboljši prijatelj vseh, od petletnih kratkohladičnikov do 15-letnih mladeničev. Rad se pošali in spravlja v smeh vse okrog sebe.

Tako on, tako tudi ostali vzgojitelji in vzgojiteljice. Vsi so ena sama velika družina, ki si želi sonca in čimmanj dežja,

in si kratili čakanje na kosilo.

Ob 12. se je vseh 77 otrok zagnalo v jedilnico. Najmanjši, Darko, ki mu je komaj 4 leta in pol, je seveda h kosilu odšel v spremstvu vzgojiteljice Marcele. Nekoliko je bil še

že tretjič v koloniji in vem, da je plaža takorekoč brez vsake nevarnosti. No, morda bo potreben kakšen obkladek na udarjeno nogo ali povoj na urezan prst ali podplati. To pa se kaj rado zgodi tudi doma...

malo vetra in malo valov, pa mnogo veselih in nepozabnih uric ter prijetnih iger na lepo urejenem dvorišču in betonski plošči ob plitvem morju.

J. Vetrovec

Še tisoč neorganiziranih

PODPREDSEDNIK MOŠČANSKEGA DRUŠTVA UPOKOJENCEV ALOJZ BLAŽIČ GOVORI O PROBLEMIH IN DELOVANJU UPOKOJENCEV

PRED NEDAVNIM JE DRUŠTVO UPOKOJENCEV LJUBLJANA MOSTE RAZVILO SVOJ DRUŠTVENI PRAPOR. OB TEJ PRILIKI SMO OBISKALI TEDANJEGA PREDSEDNIKA (SEDAJ PODPREDSEDNIKA) DRUŠTVA TOVARISA ALOJZA BLAŽIČA IN GA POPROŠILI ZA KRATEK RAZGOVOR:

— Kako ste zadovoljni z dosedanjim delom vaše organizacije?

Preko začetnih organizacijskih težav l. 1950 so člani kmalu spoznali, da jim je društvo potrebno. Dobili so neko možnost skupnega življenja izven domala edinega dotakratnega takega okvira — gostilne; toda o tem še kasneje. Dalje nudi odbor našega društva pravno pomoč, tolmači in pomaga sestavljati vloge v zvezi z njihovimi upokojitvami, prevedbami ipd. Da, tu bi želel pripomniti še tole: **Kmalu bomo dobili nov zakon o upokojenih.** Želimo, da bi bila

razlika med starimi in novimi upokojenci ugodno zmanjšana, oziroma pričakujemo približno izenačenje vseh vrst upokojencev ter zagotovila, da se pokojnina avtomatično dviga s prejemki aktivnih delavcev. Najstarejša generacija je pretrpela dve svetovni vojni, sodelovala v revoluciji in pri prostovoljnem delu v povojni obnovi in graditvi nove socialistične družbe. Tudi delovni pogoji se ne dajo skoraj primerjati s prejšnjimi. Zaradi vsega tega apeliramo na nove poslance v zvezni skupščini, naj se zavzamejo za problem in pričakujemo ureditev pokojnin po zgornjih načelih. Preden bi zakon izšel, ga želi

naše članstvo dobiti v razpravo.

Pred leti smo začeli z organizacijo izletov za naše članstvo; društvo prispeva svoj delež k vožnji. Letno napravimo 3 izlete in smo že obiskali razne kraje v Sloveniji, znane iz NOB in po lepoti, bili smo že v Trstu in Benetkah, s Kompasom na Koroškem, pripravljamo izlet v Opatijo in v Titov rojstni kraj. Prijavi se vedno od 80 do 100 članov in potujemo v dveh avtobusih z eno ali večdnevni presledkom.

Leta 1961 smo prvič povabili nad 75 let stare upokojence na **tovariško družabno prireditve**, ki jo je finančno podprl ObLO. Naši člani so bili zelo zadovoljni in smo zato naslednje dve leti želeli organizirati podobne prireditve po terenu. SZDL in RK terena Kodljevo sta to tudi storila, želeli pa je, da bi tudi drugi tereni posnemali to akcijo.

Letno dajemo tudi zimsko pomoč ok. 40 upokojencem z

V DOMU OBSS LJUBLJANA-MOSTE V PORTOROŽU!

UGODNE CENE HRUPNI TUJCI

— O, tam je pa lepo! Jaz sem bil tam pred dvema letoma. Lep dom, prijetne sobe, terasa in vrt, ugodna cena, dobra hrana, prijazno osebje, pa plaža, vsak večer ob morju ples, zabava...

— Da, da, samo... Lep dom — res je toda ko smo doživeli nevihto, je skoraj pri vseh oknih zamakalo. V jedilnici so imeli kar malo poplavo in v nevarnosti je bila celo električna napeljava v zidu.

— Dobro, to se da popraviti. Mnogim je predlanskim bolj »narobe« hodilo, da je bilo v domu premalo sob s tremi in predvsem z dvema posteljama.

— To smo opazili tudi letos. Toda tak je bil dom pred leti kupljen in primerno sobo pač pravočasno rezerviraš. Težje pa je vprašanje podstrešnih sob; se ponoči je v njih taka vročina, da bi veljalo premisliti, ali naj bi v prihodnje te sobe sploh opustili in bi namesto njih raje postavili vikend hišice okoli doma.

— Vrt je pa res lep, kajne!

— Čudovit, vendar mu manjka skrbnejše roke. Treba bi bilo vsako leto obrezati lepotečno grmovje, očistiti trato, urediti stezice in popraviti gugalnico za otroke. Toda že sam na sebi pomirja in blaži vročino.

— Ste imeli tudi vi letos toplo?

— Morje in vročina gresta skupaj. Zato so šle še kako v promet osvežujoče pijače, ki so jih lahko gostje dobili kar v domu. Tudi za kopanje je bilo praktično urejeno: za dvakratno dnevno kopanje za vseh 10 dni si dobil abonmajske kartice, ki je veljala le 500 dinarjev, in nakopal in nasončil si se lahko, da si bil svež in rdeč kot kuhan rak.

— Kaj pa osebje. Slišal sem, da so letos imeli neke težave z njim.

— Da, ko sem bil jaz tam — v 1. polovici julija —, je manjkala najmanj še ena moč. To je sicer prehodna težava, vendar smo jo čutili najbolj pri čiščenju. Tudi v jedilnici je stregla nekaj dni neka dopustnica.

— Boš imel tudi k hrani kaj pripomniti? Ko sem bil jaz tam, je bila zelo dobra.

— O hrani res ne morem še tak izbirnež reči drugega kot: odlična! Raznovrstna, kalorična, sveže pripravljena, vzorno servirana. Tudi tuji gostje so bili navdušeni.

— So bili letos v domu tudi tujci?

— Da, Belgijci in Avstrijci. Baje so bila razpisana mesta za nas domačine do nekega datuma; ker pa nismo zasedli vseh mest, so prišli v poštev tudi tujci — eni so imeli v domu vso oskrbo, drugi pa so prihajali samo na hrano. Prav. Upravnik je bil zelo prijazen z njimi — kot z nami —, celo pismeno jih je obveščal o zanimivostih kraja in okolice ter o možnostih izletov tja — nas domačinov ni —, le preveč je toleriral njihov način življenja. Oni namreč — kot kaže — radi zjutraj čimdlje poležijo, zvečer pa se razživijo in so seveda prihajali veselo razpoloženi in temu primerno glasni v dom ob 23. uri ali opolnoči. Tu pa so seveda bile družine z otroki ali pa starejši ljudje, ki bi vsi radi počivali. Končno je dopust zato, da se vsestransko spočiješ. Ne bi želel pretiravati, toda prve dni do polnoči v domu ni bilo miru. Pa smo rekli upravniku: »Tako in tako,« — in drugega dne je bil razobešen še en razglas. Vendar tudi ta le v francoščini in smo potem lahko mi domači hodili mimo njega, kot da se nas ne tiče. No, razen enkrat nismo izrabljali svojega nepoznavanja tujih jezikov.

Omenil si še plažo, ples, zabave itd. — to so pa sicer povsod ob morju »slane« stvari in o vsem je bilo že precej povedanega. Za konec samo tole: marsikaj v našem portoroškem domu je lepo in dobro urejeno, z malo dobre volje in z nekaj sredstvi pa bi se dale odpraviti tudi pomanjkljivosti, ki sem ti jih — upam veliko večino — omenil in bo tako postal ta dom res idealen dom oddiha in počitka. To pa — sem pričel — je želja nas vseh.

daj imate nov odbor in kakšni so načrti vašega društva?

Na področju občine Moste-Polje so 3 društva: Polje z ok. 1000 člani, Zelena jama z ok. 600 in Moste z ok. 1100 člani. To so predvsem upokojenci z nizkimi in srednjimi pokojninami. Vemo pa, da je neorganiziranih še ok. 800—1000 upokojencev. Zato si bomo razdelili delo na terene oz. sektorje in skušali vključiti vse upokojence v naše DU. To je naša prva večja naloga.

Druga važna stvar je **klubski prostor**. Upokojenci bi se radi kje večkrat zbrali — predvsem pozimi. Pričakujemo, da bo skupnost našla nekje primeren prostor — v daljni prihodnosti dom upokojencev, kot ga že imajo v nekaterih občinah.

minimalnimi pokojninami. Sredstva je dalo zanjo predvsem socialno skrbstvo našega ObLO, sedaj pa bodo dajali ta sredstva krajevni odbori v stiku in ob dopolnilu z našim odborom.

— Da, kar samo nama je prišlo naslednje vprašanje: se-

PIŠI NAM KDAJ KOLI NA NASLOV MSK, OB LJUBLJANICI 42, TELEFONIRAJ VSAK PETEK OD 11. DO 13. URE NA ŠT. 37-990

rah končal brez rezultata. Edini upljljivejši zaključek sestanka je bil ta, da Anton Birk ne bo več prežganjski zastopnik v občinski skupščini, kakor hitro bo glasoval za ukinitvev prežganjske šole.

PROBLEM JE PRAVZAPRAV GLOBLJI

Medtem so se duhovi pomirili in trenutno vse kaže, da se bo zaleti spor vendarle končal v vseplošno zadovoljstvo: nižji razredi

bodo še nadalje ostali v šoli na Prežganju, medtem ko se bodo učenci iz višjih razredov vozili v Polje. Toda že iz zavzetosti in upornosti, ki ju je sprožilo na Prežganju na videz nedolžno vprašanje o ukinitvi šole, je sklepali, da je jedro spora pravzaprav precej globlje in da ima svoje družbenopolitične korenine.

Prežganje je hribovsko naselje, ki ima razmeroma bogato kulturno in gospodarsko tradicijo oziroma tradicionalen, ustaljen način življenja, katerega modernejši

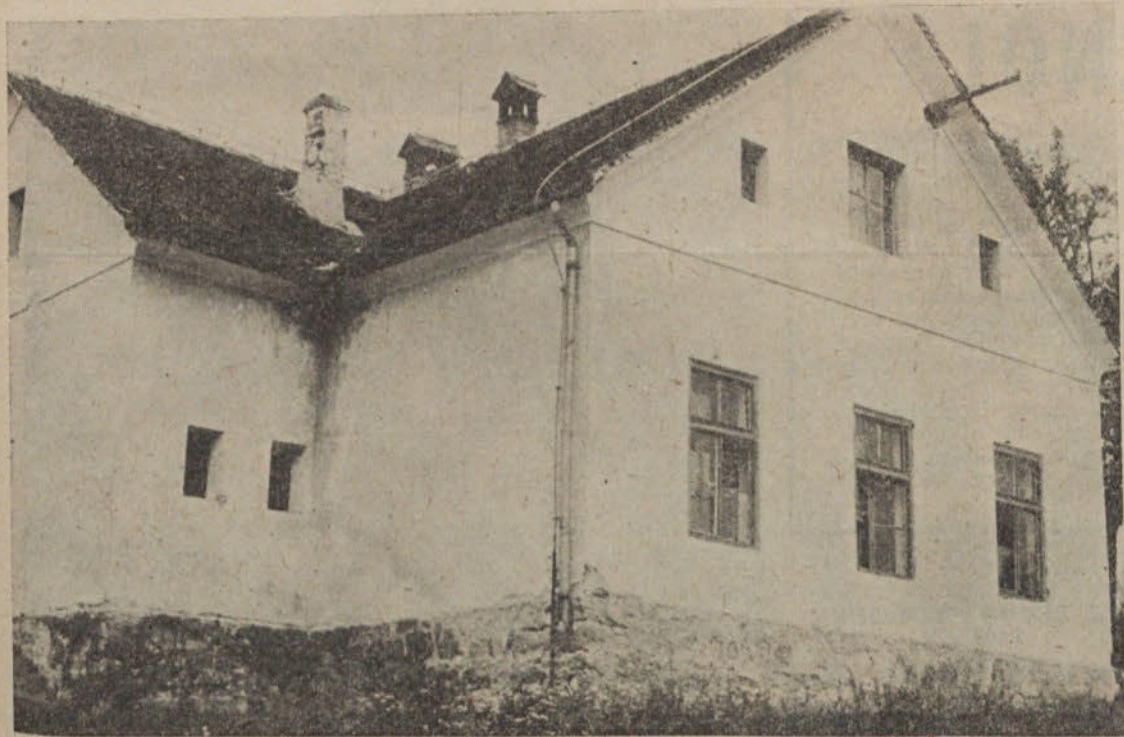
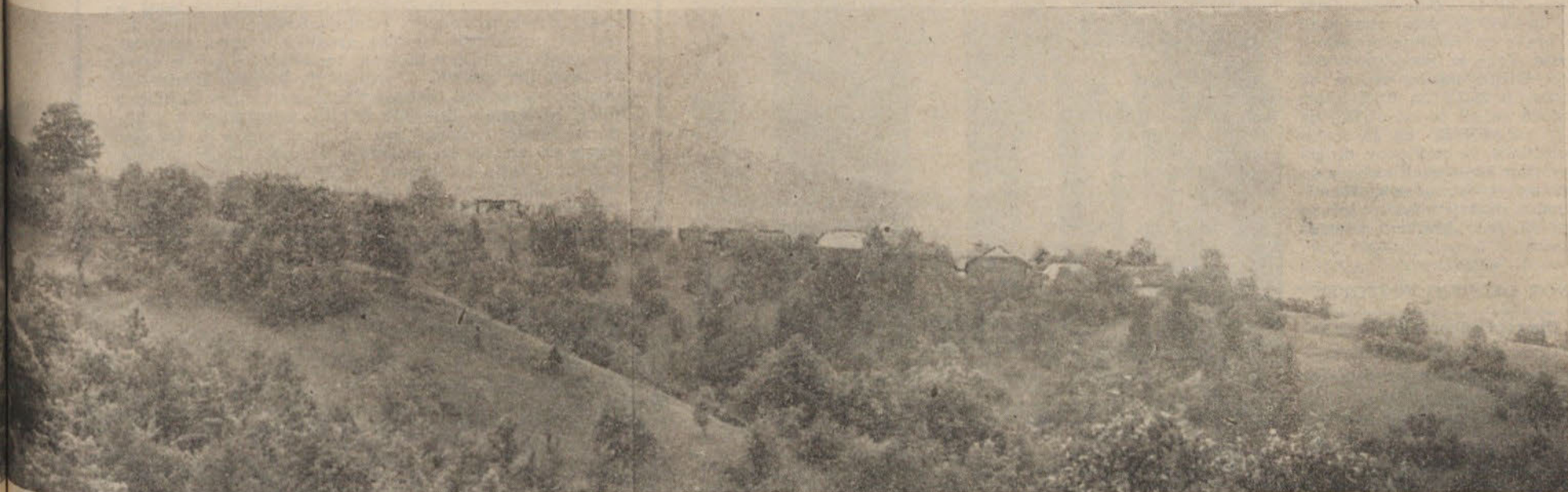
razvoj naše družbe načenja z vseh strani in mu zdaj bolj škoduje kot koristi. Mlatilni stroj v dolini je izpodrinil njihov srp in kosilnica je izpodrinila njihovo koso, tako da s svojim načinom obdelovanja zemlje ne morejo več konkurirati na tržišču in so gospodarsko izgubili tisto veljavo, ki so jo nekoč kot kmetje imeli. Tako ni seveda nič čudnega, da marsikdo med njimi gleda na sodobni svet z nezaupanjem in se rajši vztrajno veže na svojo tradicijo. Konkretno: marsikdo ne

zaupa in ne more zaupati niti šoli, zakaj izkušnje mu kažejo, da se šolan otrok iz tega organiziranega in študiranege sveta prav gotovo ne bo vrnil na Prežganje, ampak se bo kot številni pred njim — odselil v mesto in zaposlil v tovarni, tako da bo doma še več neobdelanega.

Za zaključek lahko ugotovimo, da prežganjskega problema, ki se je sprožil ob ukinitvi šole, ni mogoče rešiti samo z ustreznim šolanjem prežganjskih otrok in izključno na kulturno-prosvetnem

področju. Prežganje in še marsikatera naša hribovska vas predstavlja veliko kompleksnejši problem, ki ga bo treba slej ko prej reševati tudi gospodarsko. In v tej zvezi so redne davčne olajšave občutno premalo.

Že 3. septembra bo seja občinske skupščine, ki bo med drugim razpravljala tudi o ukinitvi višjih razredov na prežganjski šoli. Prav bi torej bilo, da bi ob tej priložnosti občinski odborniki spregovorili o Prežganju tudi bolj na široko.

ZGORAJ: ŠOLA NA PREŽGANJU, KI JE BILA ZGRAJENA ŽE L. 1887. SPODAJ: NOVA ŠOLA V BESNICI

To je Prežganje

Prežganje je bolj hribovsko naselje kot strnjena vas, ki leži v zasavskem hribovju na skrajnem robu naše občine, med Volavljem in Trebeljevem, nekako 24 kilometrov od Ljubljane. Vsega je to 15 razkropljenih domov in gospodarskih poslopij s pošto, trgovino, splošno ambulanto, šolo, cerkvijo in župniščem, do katerih je preko Zadvara in Besnice speljana prav lepa cesta, ki popelje potnika do Litije.

Na Prežganju samem obiskovalcu najprej pade v oči visoka cerkev in še mogočnejše župnišče, ki mu že na prvi pogled da vedeti za nekdanjo idejno in gospodarsko moč cerkve. Tudi ostala poslopja na Prežganju sicer niso majhna ali revna in spominjajo na nekdanjo trdnost hribovskih kmetov, toda očitno je, da jih je moderno življenje nekoliko načelo. Po številu hiš še zmerom toliko kot nekda, toda to je samo videz — prebivalcev je namreč v njih znatno manj. Težaško delo na polju in starodolni način obdelave razkosane zemlje se pač nista mogla upirati relativno lažjemu, a produktivnejšemu delu v neposredni bližini industrije Ljubljane, tako da je mnogo mlajših ljudi odšlo v mesto — dekleta najraje v Lek ali v trgovino, fantje pa v Vevško papirnico ali v druge moščanske tovarne. Tako kmetijstvo, ki je bilo do nedavnega na Prežganju edini vir dohodkov in tudi edini način življenja, počasi zamira. Prežganjčani seveda še zmerom obdelujejo zemljo in stiskajo tolkavec, vendar jim zemlja ne prinaša več toliko, da bi lahko mlajše ljudi zadržali doma, medtem ko tolkavca več popijejo kot prodajo. Z eno besedo: Prežganje je tipično hribovsko naselje, ki mu je sodoben način gospodarjenja in življenja odvzel prejšnjo veljavo in razkrojil njegovo stoletno patriarhalno trdnost.

Toda Prežganje vendarle ni zapisano propadu. Zemlja je tu pravzaprav bogata, sadja je tu kot malokje drugje, živina je zdrava in trava na Prežganju je sočna, tako da boljšega mleka ni najti daleč naokrog. Treba bi se bilo torej samo odločiti za eno izmed kmetijskih panog in začeti s smotrnim delom, tako da bi se lahko s pridelkom uveljavili na tržišču. Za zdaj še največ obeta sadjarstvo — zlasti gojenje jagod, s katerimi so Prežganjčani zadnja leta iztržili že precej denarja. Toda upravičeno lahko mislijo tudi na turizem. Kraj je zelo lep in spominja na višinski svet, tudi nedeljskih izletov je na cesti proti Litiji precej, vendar se za zdaj vozimo mimo, ker na Prežganju ni nobene gostilne niti primernejšega prostora, da bi lahko človek posedel. Res škoda, zakaj razgled je prekrasen — Zasavje, del Ljubljane, dolensko gričevje...

VALENTIN SKUBIC,
PREDSEDNIK
ŠOLSKEGA ODBORA

Poleti bi še nekako šlo, da bi se otroci vozili v Besnico, pozimi pa si tega ne morem predstavljati. Nekateri imajo poldrugo uro do postajališča. Najmlajše pa bi morali starši spremljati. Tudi za starše bi moralo biti na avtobusni postaji zgrajeno zavetje.

V Besnici je res večja in boljše šola. V Besnici pa je

tudi za druge stvari naložena več denarja kot na Prežganju. Zato sicer nimajo domačini posebnih zaslug. Z delom teh sredstev bi tudi mi na Prežganju lahko marsikaj ustvarili.

Prežganje ni tako brez pomena, kot bi kdo mislil. Velike možnosti so za sadjarstvo in živinorejo. Trava je odlična, takorekoč planinska in je tudi mleko prvo vrstno. To so stvari, ki so vsaj tako važne kot šola.

MOŠČANSKA SKUPNOST

kronika

LETNI PRIHRANEK 42 MILIJONOV

V tovarni celuloze in papirja — obrat Vevče bodo letos in prihodnje leto zamenjali naprave za čiščenje odpadnih voda. Tako se bodo predvidoma znižale izgube vlaken od sedanjih 2,33% na 0,5% letno, izguba polnil pa od 31,75% na 5%. Letno bodo na ta način prihranili 42 milijonov dinarjev. Ker bosta stali nabava in postavitve naprav ok. 32 milijonov dinarjev, bodo vložene investicije v kratkem amortizirane.

NOV DELOVNI POSTOPEK

Upravni odbor delovnega kolektiva podjetja Intertrans — Globus je določil komisijo za izdelavo novega poslovnika, da bi poenostavili sistem poslovanja podjetja v vsej njegovi pestrosti in vsestranosti.

VZPODBUDEN PRIJEM TOVARNIŠKEGA TISKA

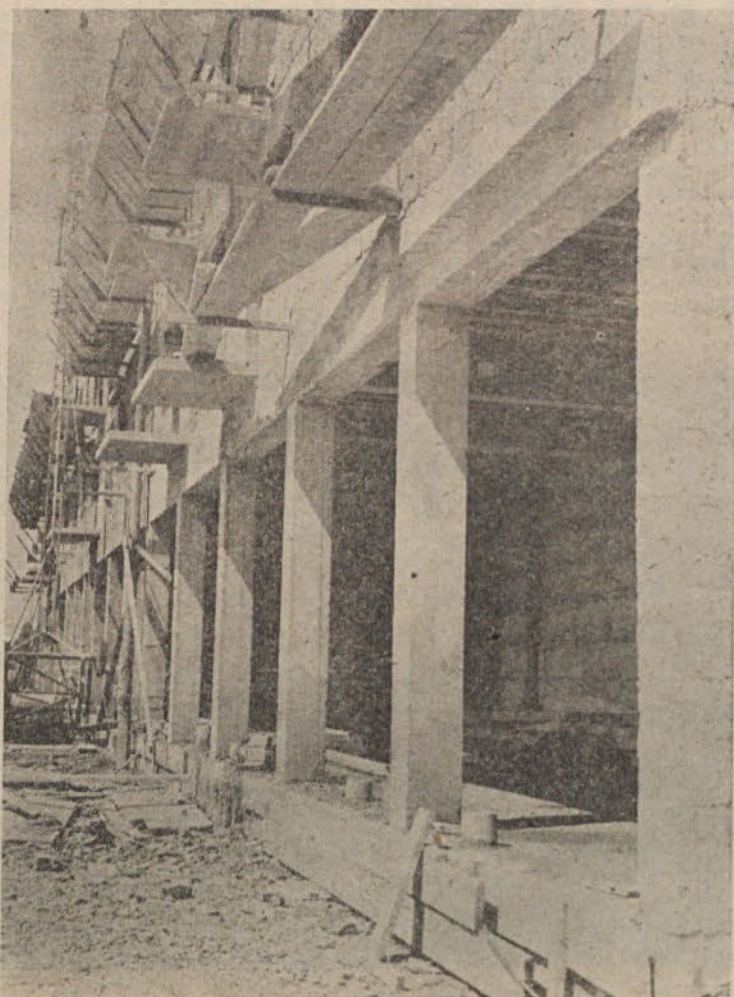
Da bi bil vsem članom delovnega kolektiva tovarne Saturnus razumljiv obračunski list delovnega dohodka, objavlja njihov list Glas Saturnusa v zadnji številki primer, kako si lahko vsakdo izračuna mesečni osebni dohodek. Podobno analizo je objavilo v svoji številki tudi Naše delo, glasilo delovnega kolektiva tovarne celuloze in papirja Vevče-Medvode.

POHVALNA SKRB ZA DELAVCA

Upravni odbor delovnega kolektiva tovarne celuloze in papirja Vevče — Medvode je sklenil nabaviti v tujini 30 glušnikov za osebe na delovnih mestih, kjer ropot presega 90 fonov; domači glušniki namreč ne ustrezajo.

OBISK IZ TUJINE

Pred časom je obiskala Intertrans-Globus carinska delegacija iz Francije pod vodstvom Philipa de Montremyja, predsednika sveta za carinsko sodelovanje GAT in direktorja francoske carinske administracije.

KONČNO!

Vse številnejši prebivalci Novih Jarš in dobršnega dela Zelene jame že leta in leta nimajo ustrezne trgovine in jim že najmanjši nakup povzroča obilo glavnic — zlasti gospodinje tega področja so skoraj stalno na nogah in stoje zdaj v tej, zdaj v oni vrsti... Toda kakor vidimo na posnetku, so iz temeljev za novi stanovanjski blok ob Pokopališki ulici končno le zrasli podporniki za vrsto težko pričakovanih sodobnih prodajaln. Jaršani in Zelenojamčani bodo pod tem stebrovjem, v katerem bo trgovsko podjetje Mercator odprlo samopostrežnico, že decembra založeni z vsem potrebnim, in bo tako odleglo številnim gospodinjam, ki morajo zdaj »za vsako poštenjšo figo leteti v mesto«. Zadovoljni pa bodo nemara tudi njihovi možje, ki bodo slednjič prišli do svoje trafike in okrepčevalnice, njih otroci pa do mlečne restavracije.

STIPENDISTI V EMONI

Upravni odbor in delavski svet tovarne Emona sta odobrila razpis dveh stipendij za ekonomiste in tri za dijake ekonomske srednje šole. Odobrila sta plačilo šolnine 4 tovarišicam, ki obiskujejo tečaj pri šolskem centru za blagovni promet oziroma v šoli za polkvalifikacijo v trgovini. Istočasno pa sta sklenila, da morajo tisti, ki bi šol ne končali, šolnino vrniti podjetju.

ŠE VEDNO PREMAJHEN PORAST

Po 12 letih izdelajo v Saturnusu dnevno okoli 120—130 tisoč konzervnih škatek (prej le okrog 2.000) za mesno in sadno-zelenjavno industrijo — pa še ta preko 60-kratni porast ne zadostuje za vedno večje potrebe našega in tujega trga.

Do kdaj?

Kakor vidimo na sliki, »tunel« pod mariborsko-zagrebsko progo v Zeleni jami še zmeraj kljubuje času in ljudem. Tako od pešcev kot od voznikov kamionov, osebnih avtomobilov in motornih koles zahteva dobršno mero sposobnosti in poguma, da se varno prebijejo iz Vodmata v Zeleno jamo.

Nekaj časa je sicer vse kazalo, da ta ozki in nevarni podvoz le ne bo več dolgo v spotiko. Urbanisti so namreč predvideli razširitev tega že v zvezi z gradnjo ljubljanske tovarne; toda ko so prestavili lokacijo zanj, je tudi taka rešitev podvoza padla v vodo. Pozneje so predvidevali preureditev »tunela« v zvezi z rekonstrukcijo celotne Tovarniške ulice, ki naj bi povezovala mestno središče z novo tovarno železniško postajo v Mostah; toda tudi to pot je ostalo samo pri načrtih — promet do tovarne železniške postaje so speljali po Šmartinski cesti in po Kajuhovi ulici. Moščani s tem nič kaj reprezentativnim »vhodom« v svojo občino res nimamo sreče in sprašujemo se, ali ne bo nazadnje ureditev sodobnejšega podvoza padla na breme občinskega proračuna. Od kod in kdaj bo za tako zahtevno delo dovolj denarja, je resno vprašanje, prizor na sliki in številni podobni prizori, ki se vrstijo tu iz ure v uro, pa zahtevajo čimhitrejši »klinični« poseg.

SODNIK ZA PREKRŠKE JE ZABELEŽIL

Dve tretjini prekrškov je bilo prometnih, takoj za njimi slede kršitve zakona o javnem redu in miru, nato pa se zvrstijo inšpektorske prijave tržnih, gradbenih, sanitarnih, delovnih in ostalih prekrškov.

SOCIALISTIČNO UVAJANJE NOVIH DELAVCEV

V Saturnusu so predlagali dvodnevni seminar za vsakega novega člana njihovega kolektiva. Tu naj bi spoznal pravice in dolžnosti iz delovnega razmerja, se seznanil z varnostnimi napravami in ukrepi pri delu, s sistemom nagrajevanja in z medsebojnimi odnosi v kolektivu. Za zaključek pa naj bi se vsakdo neposredno seznanil z delom in kolektivom v tovarni sami.

DELEŽ KOMUNISTOV PRI UTRJEVANJU SAMOUPRAVLJANJA

Aktiv ZK v Saturnusu je na zadnjem sestanku sklenil še aktivnejše sodelovati pri utrjevanju sistema delavskega samoupravljanja, pri prenašanju pristojnosti s centralnih organov na organe samoupravljanja po ekonomskih enotah ter pri izdelavi statuta njihovega podjetja.

ODPRAVLJENO OZKO GRLO

V Saturnusu so dokončali montažo lakirnega stroja in izdelalne naprave. Novo linijo že uporabljajo in je tako odpadel marsikateri problem, ki ga je dosedaj predstavljala tiskarna kot ozko grlo proizvodnje lito-grafirane embalaže.

Redka izjema

Sredi julija so v kinu Triglav vrteli Viscontijev film Rocco in njegovi bratje. Skoda, da je reklamno okence s fotografijami iz kvalitetnega filma (naša slika) v programski politiki kina Triglav tako redka izjema. Pred tem in po tem filmu so v moščanskem kinematografu spet vrteli samo kavbojke, kriminalke, fantastične filme in osladne ljubezenske storije, ki so jih večkrat reklamirali celo z izmišljenimi, zato pa privlačnimi naslovi... Skratka: v kinu Triglav že dalj časa skoraj brez izjeme prikazujejo filme, ki prinašajo v blagajno denar, nimajo pa nobenih umetniških kvalitet, tako da bolj kot resničnemu razvedrilu in vzgoji služijo poneumljanju gledalcev.

Kino Triglav je podjetje s samostojnim financiranjem. Zatorej je razumljivo, da si tako vodstvo podjetja kot uslužbenci prizadevajo doseči čimvečji finančni uspeh oziroma skušajo svojemu kinematografu zagotoviti v prvi vrsti življenjski obstoj. Toda resnica je tudi, da je marsikateri film tudi umetnost in da kinematograf — zlasti še v predelih, ki s kulturnimi ustanovami niso ravno bogati — lahko predstavlja tudi pomembno kulturno žarišče. Prav zato smo kino Triglav dolžni rešiti pretiranega lova za denarjem in mu z manjšo dotacijo iz občinskega proračuna za kulturo in prosveto omogočiti kulturnejšo programsko politiko.

Organizacija ZB NOV Nove Jarše je praznovala

PRAZNIČNI IN BORBENI ZBOR

V OKVIRU PROSLAV OBČINSKEGA PRAZNIKA OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE JE IMELA TERENSKA ORGANIZACIJA ZB NOV NOVE JARŠE 2. JULIJA SVOJ PRAZNIK — RAZVILA JE SVOJ PRAPOR, NEKATERI BORCI IN AKTIVISTI PA SO PREJELI ODLIKOVANJA ZA SVOJE SODELOVANJE V NOB.

RAZVITJE PRAPORA IN ODLIKOVANJA

Slovesnost je bila na vrtu osnovne šole ob Šmartinski cesti. Bila je dobro obiskana, terenski odbor pa je tudi skrbno pripravil celotni program.

Po uvodnih koračnicah godbe na pihala iz Vevče je spregovoril Bau, ki je poudaril pomen praznovanja občinskega praznika in namen slovesnosti, nato pa čestital vsem onim, ki so ob tej priložnosti prejeli odlikovanja. V kulturnem sporedu je sodeloval moški pevski zbor sind. podružnice Ljubljana-transport, ki je izbrano zapel nekaj priložnostnih pesmi; nastopila sta tudi dva recitatorja.

Slovesni so bili trenutki ob razvitju prapora, ki ga je tov. Bau predal v varstvo prvemu praporščaku tov. Francu Pavliču z željo, da bi se terenska organizacija ob tem praporu še bolj krepila in razvijala

svojo patriotsko dejavnost.

Ganljivo je bilo gledati odlikovance, ki so stopali k slavnostnemu odru in prejeli odlikovanja. Med njimi je bilo videti tudi osivele glave, pa invalide in druge, ki so se skromno zahvaljevali za prejeto priznanje. Prireditelj je potekala v prazničnem vzdušju in bo vsem tam navzočim aktivistom in borcem ostala zapisana v trajnem spominu.

Ne bo odveč, če zapišemo tudi besede predsednika ZB tov. Baua in sekretarja tov. Mirka Skoriča, ki sta dejala: »Veseli smo, ker nam je uspelo razviti svoj prapor, kar je bila naša dolgoletna želja. Veliko zahvalo pa smo ob tem dolžni delovnim kolektivom podjetij Graditelj, Intertrans-Globus, Indos in Mineral, ki so z razumevanjem podprli naše prizadevanje in nam nakazala zadostna finančna sredstva za nabavo novega prapora. Naj jim gre tudi po tej poti naša javna zahvala!

15 LET ORGANIZIRANEGA DELA

Menda ne bo odveč, če ob tej priložnosti podamo kratko zgodovino razvoja terenske organizacije ZB NOV v Novih Jaršah. Teren Nove Jarše je bil vseskozi od leta 1941, ko je vzniknila vstaja slovenskega naroda proti okupatorju, močno žarišče delovanja OF. Tu so delovali številni aktivisti, iz njega je izšlo precej aktivnih borcev partizanske vojske. Precej jih je padlo ali umrlo v internacijah, vsi preostali pa so se takoj po osvoboditvi vključili v nadaljnje družbeno-politično delo na terenu.

Tako je nastala leta 1948 organizacija ZB NOV, ki je sprva štela okrog 300 članov. Spočetka so bili njeni člani vsi med vojno na terenu Nove Jarše delujoči aktivisti, oziroma oni, ki so se vrnili iz NOV. Kasneje se je začel močan priliv: nekateri so se odselili, drugi so na novo prišli. Osnovna naloga — združevati vse člane in aktiviste v organizaciji — ni bila lahka, ker se je struktura članstva menjala prav zaradi odseljevanja in priseljevanja članov.

Prvi predsednik organizacije je bil tov. Ivan Pirnat, sedaj pa jo že nekaj let uspešno vodi tov. Anton Bau in organi-

zacija torej prav letos praznuje svoj 15-letni obstoj. Stanje članstva je približno enako kot v začetku, vendar evidenca še ni popolna, ker se nekateri, ki prihajajo, ne vključijo v redno članstvo.

In vendar je ZB NOV Nove Jarše doslej izpolnila vse svoje načrte, zlasti pa osnovno nalogo, skrbeti za one borce in aktiviste, ki so zaradi svojega dela med NOB kakorkoli zboleli ali postali invalidi in jih slabo zdravstveno stanje ovira pri njihovem delu; razen tega pa skrbi za otroke in družine padlih v NOV ali umrlih v internaciji.

Ob 15-letnici plodnega dela je treba torej prizadevnim članom in odboru izreči vse priznanje.

IN MEMORIAM

Milivoj Tasić

Poznali so ga, zlasti v zadnjem času, športniki in telesnovzgojni delavci v občini Moste-Polje, med nogometaši ljubljanskih klubov pa menda tudi ni bilo nikogar, ki ne bi vedel za tega marljivega organizatorja in sposobnega športnega delavca. Ob koncu julija letos je žal zaključil, po 13 mesecih hudega trpljenja zaradi težke bolezni, svojo dokaj kratko življenjsko pot. Omahnil je sredi največjega dela, ves poln načrtov in želja. Milivoj Tasić je rojen 25. aprila l. 1924 v Višegradu v Srbiji. Že v mladih letih je kazal veliko željo po izobraževanju in tik pred minulo vojno opravil malo maturo, nato pa se je vpisal na vojno akademijo.

Med okupacijo je preživel dve leti v koncentracijskem taborišču v Grčiji in bil že tam zaveden pristaš osvobodilnega gibanja. Leta 1944 mu je uspelo, da se je priključil graditeljem naše ljudske oblasti na tedaj osvobojenem ozemlju. Po osvoboditvi je odšel ponovno v vojno akademijo, kjer je diplomiral in nato služboval v več krajih Slovenije. Kot poročnik JLA pa je moral zaradi zavratne bolezni v pokoj.

V letih bivanja v slovenskih krajih je pokazal veliko zanimanje za slovenski življenjski prav rad se je lotil učenja slovenskega jezika. Čeprav načet s težko boleznijo, je začel študirati na pravni fakulteti, kjer je leta 1955 absolvirал. V tem času pa si je naložil še ogromno nalog v športnih organizacijah, saj smo ga kmalu srečali v tedanji baraki športnih organizacij v Likožarjevi ulici kot sekretarja nogometne podzveze Ljubljana. To delo je opravljal dolga leta uspešno in je podzvezi v mnogočem pomagal do afirmacije in ugleda. Med drugim je urejal tudi njeno glasilo »Nogomet« in se pri tem zlasti dobro izpopolnil v slovenskem jeziku. Mnogokrat se je zatekel k temu ali onemu, da si je pilil znanje in lepoto našega jezika in prav v tem tudi pokazal veliko povezanost s slovenskim narodom, z njegovo športno in drugo dejavnostjo.

Kasneje je jeseni leta 1961 prevzel posle tehničnega sekretarja DSD Slovan na Kode-

USPEŠNA OBLIKA SAMOPOMOCI

V tovarni celuloze in papirja Vevče-Medvode je 133 varčevalcev, ki so do sedaj vplačali preko 12 milijonov dinarjev, izplačanih pa je bilo 1.800.000 dinarjev.

MLADI UPRAVLJAVCI MED SEBOJ

V medvoškem obratu tovarne celuloze in papirja Vevče-Medvode je imela mladina obeh obratov pred kratkim skupni mladinski sestanek. Pomenili so se o problemih, ki so pereči tudi za mlade upravljalce obeh obratov ter sklenili še tesneje sodelovati med seboj.

DS JE ZASEDAL

Centralni delavski svet v Saturnusu je na zadnji seji obravnaval mimo drugega problematiko izvoza, zahtevo po večji disciplini med člani kolektiva, stanovanjske težave itn.

ljevem in tudi v tem društvu je bilo takoj začutili njegove organizatorske sposobnosti. Se več! Njegovo delo je preseglo okvir samega društva, saj se je vneto vključil v delo občinske zveze za telesno vzgojo občine Ljubljana Moste-Polje, kjer je pripravil več prireditev za mladino pod naslovom »Pokaži, kaj znaš«, na katerih so lahko najmlajši Moščani pokazali svoje sposobnosti glede poznavanja športa nasploh. Poleg tega je organiziral (tudi v okviru te zveze) razne športne prireditve za pionirje in odrasle, skratka, vsepovsod je bilo čutili njegovo roko. Pri tem si je pridobil velik krog prijateljev in sodelavcev.

Vendar ni zanemaril dela na svojem terenu, kjer je prebival. Tam je bil sekretar osnovne organizacije ZKS vse do zadnjega, dokler ni moral zaradi hude bolezni vse delo opustiti.

Ko se je porodila ideja o izdajanju Moščanske skupnosti, je bil Tasić med prvimi sodelavci. Ne samo kot član uredniškega odbora, ampak tudi kot avtor mnogih prispevkov je Moščansko skupnost obogatil z izvrjnimi problemskimi članki in reportažami. Njegovo plodno sodelovanje najbolj označuje to, da je marsikatera številka našega lista bila v veliki meri rezultat njegovega dela. Sodelavcev, kakršen je bil Milivoj, ni mnogo — bil je vsestranski in je bil zmožen pisati tako o gospodarski kot o kulturni ali športni problematiki. Moščanska skupnost je izgubila svojega najboljšega in nenadomestljivega sodelavca.

Ob njegovi izgubi bo nastala velika vrzel v marsikateri organizaciji; prav tako pa ga bo sta pogrešali neotolažljiva žena in hčerka, ki sta izgubili zares skrbnega rednika. Naj mu bo lahka slovenska zemlja, na kateri je tako rad živel in zanjo tudi delal!

ODLIKOVANI BORCI IN AKTIVISTI IZ NOVIH JARŠ

TEMELJI ZA NOVO ŠOLO

Na gradbišču ob Jarški cesti postaja od dne do dne živahnejše. Zamisel o gradnji nove osemletke v Novih Jaršah, ki predstavlja trenutno enega največjih problemov za to vse gosteje naseljeno naselje, postaja resničnost. Od besed smo prešli k dejanjem...

Ko je bil ob praznovanju dneva mladosti vzdignjen temeljni kamen, je bilo ob tej slovesnosti kljub spodbudnim besedam govornikov malo takih, ki so verjeli, da bodo z gradnjo nove šole na tem terenu pričeli že letos.

In vendar je to sedaj postalo dejstvo. Buldožer je zarezal prve brazde v zemljišče že 29. julija in odtlej nadljujejo z zemeljskimi deli, ki jim bodo hitro sledila ostala dela pri gradnji temeljev. Osnovni izkopji za gradnjo temeljev so izvršeni, na gradbišču je že videti z deskami in koli »zarisani« prostor, kjer bodo začeli graditi temelje; le vreme naj bi bilo naklonjeno!

Gradnjo je prevzelo gradbeno podjetje Zidar iz Kočevja, ki je bilo pri razpisu najcenejši ponudnik. Po podatkih iz prve roke (od pravnega referenta tega podjetja tov. Andreja Arka), bo zgradba nove šole pod streho že letos jeseni, vsa dela pa bodo končana do pričetka šolskega leta 1964/65.

Šola bo zares sodobna, saj bo grajena po izpopolnjenih načrtih šole Ketteja in Murna na Kodeljevem. Imela bo tudi

prepotrebno telovadnico, ki pa bo dograjena — kot je sklenjeno v pogodbi — dva meseca po dograditvi glavnega poslopja. Kasneje nameravajo ob šolskem poslopju urediti tudi mali stadion in obdelovalni vrt za pouk.

Jaršani pozdravljajo to odločitev ObLO Moste-Polje; zlasti še zato, ker so bila zagotovljena vsaj najpotrebnejša sredstva, da bo gradnja smotno napredovala. T. B.

KORISTNO SODELOVANJE

V Emoni že 3 mesece obratujejo 4 novi stroji, in sicer dva sekljača mesa vertikalne izvedbe, specialni sekljač ležeče izvedbe in snemalci kože s slanine. Vsi stroji so del opreme iz deviznega kredita, ki znaša 31.500 dolarjev in ga je dal tovarni na razpolago njen poslovno-komercialni partner Generalexport iz Beograda za

odplačilno dobo 3 let in z obveznostjo, da bo Emona poleg omenjenih sredstev izdelala za Generalexport devizni promet 2 milijonov dinarjev.

DOBRA POTEZA V EMONI

Letošnjo sezono je začel v Kopru poslovati počitniški dom tovarne Emona; v Kopru bo odprla Emona tudi ljudsko kuhinjo.

KOLIKO SO PLAČANI SLOVANOVCI

NOGOMETASI, KOŠARKARJI IN ROKOMETASI SLOVANA ZE POLDRUGO LETO TEKMUJEJO V NIČ KAJ PRIJETNIH OKOLIŠČINAH. KAMORKOLI PRIDEJO, JIH DEL NAJBOLJ RAZGRETEGA OBČINSTVA SPREJME Z ŽVIŽGANJEM, TEMU UVODNEMU KONCERTU PA SLEDI SE ZMERJANJE S PLAČANCI IN PODOBNIMI ŽALJIVIMI VZDEVKI, VČASIH SE JIM PODOBNO DOGAJA CELO NA DOMAČEM IGRIŠČU IN PRED LASTNIMI NAVIJAČI — SEVEDA ZMEROM SAMO TAKRAT, KADAR JIM POSEL NE GRE DOBRO OD ROK. MNENJE NAJGLASNEJŠIH NAVIJAČEV V KODELJEVEM PARKU JE, DA BI MORALI IGRALCI, KI PREJEMAJO ZA SVOJ TRUD MASTNE DENARCE, POKAZATI VELIKO VEČ KOT KATERIKOLI GOSTUJOČI ŠPORTNIKI.

Toda pečat plačancev ni neprijeten samo za Slovanove športnike, temveč kar za vse moščanske občane — zlasti še zdaj, ko je že dlje časa v teku akcija, da bi se razmere v športu slednjič le uredile. Sleherni občan, ki ustvarja družbeno premoženje in tudi športno dejavnost plačuje tako rekoč iz lastnega žepa, upravičeno terja odgovor tudi na to vprašanje. Nesmiselno bi bilo namreč zapravljati denar za kakršnekoli cirkuske športne nastope, ki zadovoljujejo le ambicije in radovednost najmanjšega števila ljudi, dokler nimamo dovolj sredstev niti za rekreacijo naših delovnih ljudi in osnovno telesno kulturo naših otrok.

GOVORICE NISO IZ TRTE IZVITE

Zakaj in od kod govorice o plačancih, je nemara mnogim v Mostah že dlje časa jasno. Krivda za vzdevek, ki se je prijel Slovanovih športnikov in jim naprtil tudi dobršno mero neprijateljnosti, zadene predvsem nogometni klub, ki je hotel v predlanski sezoni za vsako ceno v zvezno tekmovalje. Takrat se z denarjem ni varčevalo in nogometni klub se vsekakor ne more pohvaliti, da se je tisti čas držal vseh amaterskih pravil. Med drugim je najel drago plačanega trenerja Tomaševiča in poklical na pomoč še nekaj igralcev iz Beograda, ki v Moste seveda

niso prišli zastoj, ampak so celo zahtevali, da NK Slovan preživlja še njihova dekleta. Govorice torej niso iz trte izvite, toda prav tako je tudi res, da Slovan kljub visokim izdatkom v tekmovalstvu ni uspel in da so se plačanci igralci razkropili vsak na svoj konec; nikakor pa ni prenehalo zmerjanje s plačanci. Nasprotno: zadnji čas spremlja ta vzdevek tudi vzpon Slovanovih košarkarjev in novejša pridobitve rokometnega kluba, tako da je treba za resnico o tem pobrskati tudi v sedanjosti.

TODA RESNICA JE DRUGAČNA!

Najprej smo se ustavili pri nogometaših, ki jim gre v zvezi s plačanci navadno največ očitkov.

Res je — sta nam dejala dva izmed voditeljev nogometnega kluba, tovariša Špetič in Funtner —, NK Slovan je tako kot vsi ostali nogometni klubi v SCL pripravljen plačevati igralcem dnevnice za prvenstvene tekme. Na to odločitev nas je pripeljala izkušnja iz preteklega leta, ko je zaradi tako imenovanega čistega amaterizma občutno padla kvali-

nina; toda ostalo je samo pri predlogu. — Izvršni odbor NZS je namreč sugestijo klubov zavrnil. Tako zdaj igralcem vsestransko pomagamo, toda v strogih okvirih amaterskih pravil. Za Nikiča, Nikoliča in Viranta smo na primer poskrbeli, da so dobili štipendije v bližnjih moščanskih podjetjih in da lahko nemoteno študirajo, medtem ko vsem po vrsti »plačujemo« hrano, ki je športniku vsekakor potrebna. Štirje igralci prvega moštva jedo v šoli Vide Pregarčeve, vendar na račun Kemične tovarne, ki šolo brezplačno oskrbuje s premogom; ostali pa prejmejo po treningu blok v vrednosti stotih dinarjev, s katerim si lahko privoščijo južno v mlečni restavraciji na Zaloški cesti. Toda ko je že beseda o plačevanju — sta zaključila tovariša Špetič in Funtner —, potem lahko najzgovornejši odgovorimo s primerom Djaferovića, Kneževića, Popivode in Dermastje, ki so v prehodnem roku podpisali prijavnice za Slovana, vendar so jih kaj kmalu preklicali, ker se jim prestop ni izplačal. Ostali klubi — na primer Ljubljana in Svoboda — imajo za svoje igralce vsaj brezplačne menze, medtem ko mi našim fantom ne nudimo niti tega.

Kako pa košarkarji?

Po zagotovilu predsednika kluba tovariša Vlahija in kapetana prvega moštva Brišnika tudi pri košarkarjih ni moč govoriti o plačevanju, ker niti novodošli igralci niso dobili za prestop v Slovana doslej še nobenega dinarja. Skrbjancu je klub pomagal do boljše službe, prizadeva pa si tudi, da bi mu preko žene, ki je zaposlena v moščanski občini, preskrbel primernejše stanovanje. Ostali prejemki igralcev so uravnani približno tako kot v nogometnem klubu in se omejuje na hranarino. V začetku je sicer klub nekaterim igralcem plačeval hrano v restavraciji Činkole, toda kakor hitro se je izkazalo, da so prav ti igralci na treningih celo malomarnejši od ostalih, je prešel na stimulativen način pomoči. Zdaj se hranarina deli po vestnosti na treningih in tekmah: — igralec, ki zamudi več kot polovico treningov, ne dobi ob koncu meseca ničesar, medtem ko se ostalim izplača znesek, ki je enak številu stodinarških blokov za vsak trening. Toda s tem so odpadle tudi običajne skupne večerje po tekmah na domačem igrišču. Skratka: poleg hranarine in službe za Skrbjancu je košarkarski klub prav tako kot nogometni preskrbel še štipendije za Petermana in Slano, toda to je hkrati tudi vsa njegova pomoč igralcem.

O razmerah v rokometnem klubu nas je seznanil dolgoletni rokometni delavec tovariš Šturm, ki je bil obenem tudi najkrajši. — Vodstvo rokometnega kluba se je v stiku s posamezniki, družbenopolitičnimi organizacijami in ustanovami vedno zanimalo za socialne razmere in ostale težave klubskih igralcev. Tako je preko upravnika moščanskih gostinskih podjetij poskrbelo za brezplačno prehrano Djačića, Kuneja, Jankovića in Tlajatove, tako je na podoben način poskrbelo tudi za Virkovo in Ačkunovo stanovanje, toda doslej igralcem še nikoli ni dalo niti dinarja.

Tudi zaključek je kratek. Slovanovim športnikom preostane samo to, da madež, ki sicer ni padel nanje čisto brez vzroka, vendar zdaj že dlje časa nima realnejše osnove, do kraja operejo tako pred samim seboj kot pred skupnostjo.

NOV REŽIM

● NADALJ, S 1. STRANI

Glavna značilnost naših gozdov je razdrobljenost velikega dela gozdnih površin na malo kmečko posest. Lastniki iz svoje male gozdne posesti zadovoljujejo vse potrebe po lesu in stelji, poleg tega pa z donosom iz gozda popravljajo bilanco svojega v glavnem nerentabilnega kmetijskega poslovanja. Zato je sedanje stanje gozdov poleg klimatskih in rastiščnih pogojev tudi v veliki meri odvisno od posegov, ki so bili pogojeni od ekonomskih razmer posameznega posestnika. Posledica tega je nizka lesna zaloga v gozdovih, ki ne odgovarja proizvodnosti rastišča, nadalje pomanjkanje nezrelega drevja dobre kvalitete, medtem ko so gozdovi polni nekvalitetnega drevja.

Zaradi takih razmer približno 50 % gozdnega zemljišča ali 4.000 ha ni proizvodnih, kar narekuje sanacijo gozdov in vključevanje gozdnih površin v proizvodnjo.

Intenzivnost gozdnega gospodarjenja ni mogoče doseči pri razdrobljenosti gozdnih posestev, na katerih ni mogoče uporabljati sodobnih tehničnih sredstev in moderne tehnologije gozdne proizvodnje.

Glavni cilj gospodarjenja z gozdovi je čim večja proizvodnja več vredne lesne gmote v najkrajšem proizvodnem ciklusu. Zaradi tega so potrebna povečana načrtna vlaganja za obnovo, gojitev, varstvo in urejanje gozdov.

Sodobno intenzivno gozdno proizvodnjo je možno organizirati izvajati le na večjih gozdnih kompleksih, iz česar izhaja potreba po načrtnem gospodarjenju, ne glede na lastniške meje.

Pri dosednji raztresenosti malih gozdnih površin ni bilo mogoče doseči večjih uspehov in so bila naložena finančna sredstva največkrat brez efekta.

Poleg vrste nalog, ki jih vsebuje gozdno gospodarski načrt za obdobje 1960—1970 je proces podružabljanja zasebne gozdne proizvodnje temeljnega pomena za organizirano družbeno proizvodnjo.

Podružabljenno gospodarjenje v gozdovih v državljanski lasti pomeni, da se začasno prenese gospodarjenje od lastnika ali posestnika na gospodarsko organizacijo, pri čemer ostaja zasebno lastništvo gozda nespremenjeno.

Prenos gozdno-gospodarske dejavnosti na specializirano Gozdno gospodarstvo Ljubljana ima torej za namen smotrno izkoriščanje gozdov in uveljavljanje režima gozdne proizvodnje.

Govorice o nacionalizaciji gozdov so brez osnove. To je akcija za skupno nego, čuvanje in smotrno izkoriščanje gozdov. Podružabljanje gozdne proizvodnje in upravljanja temelji na svobodnem kooperacijskem sodelovanju med lastniki gozdov in gozdno-gospodarsko organizacijo.

PIŠI NAM KDAJ KOLI NA NASLOV MSK, OB LJUBLJANICI 42, TELEFONIRAJ VSAK PETEK OD 11. DO 13. URE NA ŠT. 37-990

MOŠČANSKA SKUPNOST

Izdaja ObO SZDL Ljubljana Moste - Polje — Odgovorni urednik Bogdan Šturm — Tisk ČZP »Kočevski tisk« Kočevje

Šparemblek in Ačkun v Slovanu

Rokometaši Slovana so se v prehodnem obdobju močno okrepili. Iz vrst Olimpije je prišel mednje popularni Šparemblek, medtem ko se je iz Trbovelj preselil na Kodeljevo Ačkun, katerega imajo strokovnjaki za najboljšega slovenskega rokometarja. S tema dvema igralcema in Jankovičem, ki je prestopil k Slovanu od Krime, ter Virkom, ki se bo v kratkem vrnil iz vojske, bo RK Slovan startal v novo sezono vsekakor še z večjimi izgleidi za slovensko prvenstvo kot lani.

Na sliki levo je Šparemblek, zgoraj pa Ačkun.

teta vseh moštev v slovenski ligi in se je to odrazilo tako na obisku tekem kot na razpoloženju naših gledalcev — od dobrih tisoč nam jih je ostalo le nekaj sto. NK Slovan je torej pred začetkom nove sezone skupno z ostalimi klubi SCL podprl predlog, da se igralcem vsaj med prvenstvom plačuje manjša odškod-